

Зи гуащІэр HI

Txakly3 elmoyles

3-нэ нап.

тыжыным ахъшэ лей зэ-

Республикэм и Іэтащхьэ

КІуэкІуэ Казбек КъБР-м и

Правительствэм и пщэ

ирилъхьащ блэкІа мази-

бгъум ящІахэмрэ ялэжьа-

хэмрэ теухуа дэфтэр хуа-

хуэу утыку кърихьащ язы-

гъэхьэзырыну. Абы щхьэ-

лэжьыгъэхэм,

Къэбэрдей-Балъкъэр

рытемыкІуэдар.

«ШыІащ апхуэдэ **39MaH**»

3-нэ нап.

АдэкІи зэпеуэ инхэр къыпоплъэ

4-нэ нап.

4-нэ нап.

Республикэм и тхыдэ

напэкІуэцІхэр

Илъэсым и мазибгъур къапщытэж

КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэ-кІуэ Казбек иригъэкІуэкlащ «муниципальнэ сыхьэт» зэlущlэр. Абы щытепсэлъыхьащ блэкІа мазибгъум къриубыдэу республикэм щекіуэкіа социально-экономикэ зыужьыныгъэм кърикІуахэм, федеральнэ, республикэ проектхэмрэ программэхэмрэ гъэзэщіа зэрыхъуам, коронавирус уз зэрыціалэм зыщыхъумэнымкіэ щыіэ хэкіыпіэхэм.

ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Уна-Мусуков Алий, КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм и унафэщI Къуэдзокъуэ Мухьэмэд, вице-премьер Хъубий Марат, КъБР-м узыншагъэр хъумэнымкІэ и министр Къалэбатэ Рустам, къалэ- Розничнэ сатум сом мелар- махуэ щІыналъэм лъэпкъ сыр зэрыщІидзэрэ коммерминистрацэхэм я унафэщІ-

Мусуков Алий къызэхуэпсэукіэм, экономикэм ехьэреспубликэм зригъэхъулІахэр. ЕрыскъыхэкІыу къаІэщтэмэ, сом мелард 38,3-рэ кіэ нэхъ мащіэ хъуащ. и уасэ мэхъу, ерыскъыпхъэу къыщіагъэкіам и ин- къызэрыхигъэщамкіэ, ма-МэкъумэшыщІэхэм кърахьэлІар зэрыхэхъуар, ухуэщіэхэр зэрыщыщыіэр къы- мэщіащ. хигъэщащ къэпсалъэм.

нэхъыщхьэм къриубыдэу инвестицэ ахъ- жиlащ щіыналъэхэм хуаушэу сом мелард 19,2-рэ тыпща ахъшэхэм ящыщу къыхалъхьащ, нэгъабэ и процент 65-р къызэрагъэпроценти 104,5-рэ мэхъу. нэ къалэ округхэм, Іуащхьэ-

хэмрэ щІыналъэхэмрэ я ад- ди 120-рэ игъэкІэрэхъуащ. Лэжьапіэ Іэнатіэ Іумытхэм я щытепсэлъыхьым, Правительствэм и сахэм я пащхьэ кърихьащ УнафэщІым къыхигъэщащ хъыбэ хуэщІын зэрыхуейр 2021 гъэм жэпуэгъуэм и 1-м ліауэ блэкіа мазибгъум ирихьэліэу ціыхухэр лэжьапіэкіэ къызэгъэпэщыным-ІуэхущІапІэхэм цІыху рыхьахэр, лэжьыгъэу зэ- мин 13,5-рэ зэрыщытхар. А фіагъэкіахэр, Іуэхутхьэбзэу бжыгъэр, илъэсым и пэщіэящахэр зэрыщыту къап- дзэм еплъытмэ, хуэди 5,5-

Мусуковым и псалъэхэм 840-рэ щыхьэщіащ, нэгъаныгъэ Іэнатіэми лъагапіэ- бэ ар хуэди 2,2-кіэ нэхъ

ЩІыналъэм

щызэфІагъэпроектхэр кІащ. Языныкъуэ куейхэм кІыхьлІыхь щыхъуа ухуэныгъэ гуэрхэм гулъытэ нэжаІащ.

Премьер-министрым къыхигъэбелджылыкІащ республикэм илъэсым зэрыщіидзэ лъандэрэ сом мелард 35,2-рэ хэхъуэу зэријар, ар планым и процент 78-рэ зэрыхъур.

Налогрэ налогым щымыщ хэхъуэу республикэ ныкъуэ щ ыналъэхэм Іуэху дексыр процент 90,5-м нос. зибгъум къриубыдау ди бюджетым и р нэгъаба и пыухык ахар зарыщы зафареспубликэм турист мин мыпхуэдэ палъэм елъыта- гъэк шхьэхуэныгъэхэмрэ уэ сом зы мелардкіэ нэ- ныкъусаныгъэхэмрэ. Псахъыбэ хъуащ. Республикэ лъэм къыдэкіуэу, Іэтащхьэр хэм пхъэнкіийр зракіутэн бюджетым къыхэхъуэм тепсэлъыхьащ хэгъэгум и проектхэр щыщу езым къилэжьыжа къалащхьэм гъуэгухэр зэ-Республикэм и мылъку гъэзэщ а зэрышыхъуам и ахъшэр процент 26,4-рэ гъэпэщыжын лэжьыгъэр мазибгъум гугъу щищІым, УнафэщІым мэхъу. Мылъкур зытригъэ- зэрыщекІуэкІым, Дзэлы-вестицэ ахъ- жиІащ щІыналъэхэм хуау- кІуадэр нэхъ пасэу яуб- къуэ щІыналъэм и социальзыхуа жыпхъэм иту икІи и нэ объектхэм я зэгъэпэщычэзум къызэгъэпэщауэ йо- жыныгъэ мазибгъум ебгъапщэмэ, ар сэбэпар. Бахъсэн, Прохлад- кlуэкl. Правительствэм и Май, Прохладнэ куейхэм Унафэщіым жиіащ илъэ- кхъахэ хъуа унэхэм ціыху-

Кіуэкіуэ Казбек унэжьхэм

ным и Іуэхур зэрышекІуэ-

къыщІэгъэІэпхъукІы-

щІэсхэм ятеухуауэ жиІащ щІыналъэм исхэр щыпсэун унэ ухуэн зэрыхуейр, адрей хэгъэгухэм абы и лъэныкъуэкі эящі эхэр зэгъэщі ауэ, ди лъахэми къызэрыщыгъэсэбэпыпхъэр.

КІуэкІуэм гулъытэ хэха хуищІащ ди республикэм инэхэр гъэплъын щыщІадзэжа піалъэм. Іэтащхьэм унафэкІэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и псэупІэ-коммунальнэ ІуэхущІапІэхэм я нэІэ щІэт, фэтэр куэду зэхэт унэхэр тхьэмахуитІкІэ нэхъ пасэу гъэплъын щІадзэжащ, дунейр щІыІэ зэрыкъыхэкІыу. Іэтащхьэм «Муниципальнэ сыхьэт» зэlущіэм хэтхэм яжриlащ абы и лъэныкъуэкlэ ческэ кредитхэр къащтэн Іуэхур и нэІэ зэрыщІэтыр, хуей зэрымыхъуар, абы къыхэкІыу къэрал щІыхуэр дэнэ сыт къыщыхъуми, и чэзум гъэзэкІуэжын зэры-

> Налшык къалэ администрацэм и Іэтащхьэ Ахъуэхъу Таймураз къызэхуэсахэр щигъэгъуэзащ къалэм фэтэр куэду зэхэт унэу дэтым и процент 96-м хуабэ зэрыратар, унэ 38-р, ар зи нэІэ щіэт іуэхущіапіэхэм я ягъэкІэ, иджыри гъэплъын зэрыщІамыдзар, ауэ зэман гъунэгъум зэрызэгурыІуэ-

́КІуэкІуэ Казбек къызэхуэконтейнерхэр къащэхунымкІэ ахъшэ яхуэутІыпщыным теухуауэ УФ-м и Правительствэм къыдигъэк а Унафэм гулъытэ хуащІыну икІи абы теухуауэ пщэрылъхэр зыгъэзэщіапхъэхэм яритащ.

КЪЭБАРТ Мирэ.

♦Ущыпсэуну къезэгъ щІыпІэхэр хъумэным и дунейпсо махуэщ

♦Ашхабад къалэм (Тыркумэн) 1948 гъэм щІыр щыщыхъеям хэкіуэдахэр ягу къышагъэкіыж махуэш А гузэвэгъуэм хэкІуэдауэ щытащ цІыху мини 176-рэ.

♦1889 гъэм США-м щыщ къэхутакіуэ, хьэрычэтыщіэ Эдисон Томас триха япэ фильмыр игъэлъэгъуаш. **♦ 1927 гъэм** макъ зыщІэт кином и лъэхъэнэм щ идзащ -

США-м япэу щагъэлъэгъуащ актёрхэм жаlэхэр зэхэпхыу траха «Певец джаза» фильмыр.

♦2010 гъэм Instagram сервисым лэжьэн щІйдзащ. ♦1946 гъэм къалъхуащ биологие щІэныгъэхэм я доктор, ЩІДАА-м и академик КІадэ Азэмэт.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 15 - 17-рэ, жэщым градуси 6 - 9 щыхъунущ.

> *Зыгъэхьэзырар* **ЖЬЭКІЭМЫХЪУ** Маринэщ.

Пъэпкъ Іущыгъэ:

Уи делэ бгъак уэмэ, уи Іуэху мэкІуэд..

«Адыгэ псалъэр» къезыгъэхьхэм папщІэ

ПщІэ зыхуэтщІ ди щІэджыкІакІуэхэ!

«Адыгэ псалъэ» газетыр зыІэрыхьэну хуейхэм хъыбар фыдогъащІэ - щэкІуэгъуэм (ноябрым) къыщыщІэдзауэ ар къевгъэхьын папщІэ Іэ шышІэвдз хъунуш Урысей пощтым и дэтхэнэ ІуэхущІапІэ-

Мази 2-м «Адыгэ псалъэ» газетым и уасэр сом 233-рэщ.

Ди индексыр П 5894

Ди къцэш республикэхэм

Аргун Мурат и къулыкъущІэ

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. Темрезов Рашид республикэм и Іэтащхьэу хахыжа нэужь, КъШР-м и Правительствэм и Унафэщі къулыкъур хуигъэфэщащ Аргун Мурат Олег и къуэм икІи хэгъэгум и ЦІыхубэ Зэхуэсым и депутатхэм къанэ щымыІ эу ар даІыгъащ.

ТЕМРЕЗОВЫМ фІыщІэ хуищІащ нэхъапэм а къулыкъум пэрыта Уэзы Аслъэн, икІи абы ІэнатІэр щызэрихьа илъэситхум къриубыдзу гъззэщакиз властымрэ хабээ къыдэзыгъэк І орган нэхъыщхьэмрэ купщафізу зэрызэдэлэжьар къыхигъэ-

Иджыри а Іуэхур зэгъэкІуауэ екІуэкІыну, Мурат и унафэ щ этхэр и гъусэу лъахэм и псэукІэ, экономикэ зыужьыныгъэр игъэкІуэтэну зэрыщыгугъыр жиІащ Темрезо-

Гъэлъэгъуэныгъэм хэтщ

Сату-АБХЪАЗ. Республикэм промышленнэ палатэр хэтащ ТуризмэмкІэ Урал ассоциацэм къызэригъэпэща «Expotravel - 2021» дунейпсо гъэлъэгъуэныгъэм. Абхъазым и ліыкіуэхэм я пашэщ Туризмэмкіэ Абхъаз зэгухьэныгъэм и президент Колягинэ Аннэ. Гъэлъэгъуэныгъэм яшащ Абхъазым ша-

гъыр къыщыщіэзыгъэкіхэм я продук-

ЗЭХУЭСЫМ кърихьэл ахэм гулъытэ нэхъыбэ зыхуащІыр абхъаз пщыІэрат. Шагъырхэм нэмыщІ абдеж щагъэлъэгъуащ Псэм и лъахэм и зыгъэпсэхупІэ нэ-

Ди къуэшхэм яхуеблэгъащ Италием и консулу Екатеринбург щы ЭДиагостинэ Робертэ. Абы жи Абхъазым и хъыбарыфі куэд зэрызэхихар, къэкіуэну гъунэгъум щыхьэщІэну зэримурадыр, апхуэдэуи и гуапэу абхъаз шагъырхэм я фlагъым еплъащ.

Екатеринбург ТуризмэмкІэ Урал ассоциацэмрэ ТуризмэмкІэ Абхъаз зэгухьэныгъэмрэ дяпэкІэ зэрызэдэлэжьэнум теухуа зэгурыІуэныгъэм Іэ щыщІадзащ.

Аргуэру хахыж

АДЫГЕЙ. Республикэм и Къэрал Совет-Хасэм и депутатхэм АР-м и Парламентым къыбгъэдэкІыу УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым Федерацэмкіэ и Советым хэтыну Хъупсырокъуэ Мурат

ХЪУПСЫРОКЪУЭР республикэм и зыужьыныгъэмрэ и ціыхухэм я зэіузэпэщыныгъэмрэ илъэс 13 хъуауэ толажьэ. 2012 гъэ лъандэрэ АР-м и сенатору къэрал парламентым и палатэ нэхъыщхьэм щы-

Федеральнэ къулыкъущІапІэмрэ республикэ унафэщІхэмрэ я зэдэлэжьэныгъэм кърикІуащ хэгъэгум и социальноэкономикэ зыужьыныгъэр зэрефlакlуэр. Ар и фІыгъэщ абы зи гуащІэ хэзылъхьэ сенаторми, ФедерацэмкІэ Советым и Унафэщі Матвиенкэ Валентинэ и гулъытэми.

Илъэс блэкІахэм Хъупсырокъуэм урысей парламентым щыпхигъэкlащ Адыгейм ифІ зыхэлъ Іуэху щхьэп куэд, сыт щыгъуи гурэ псэкіэ зэрылажьэр хьэкъ ищІыфащ. Арати, дяпэкій абы дэлэжьэну депутатхэр зэдэарэзыуэ Іэ яІэташ.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

• Сытхэр уи псэукІэ, къуажэ?

Блэк Іам ирогушхуэ, къэкІуэнум фіыкіэ щогугъ

Мы адыгэ жылэжым узэрыдыхьэу мы адыгэ жылэжым узэрыдыхьэу къыбощіэ ар Дзэлыкъуэ районым зэрыщыщыр: уэрам дэкіыпіэ къэс и бгъум къэнжал Іувым къыхэщіыкіа пхъэнкіиидзыпіэхэр шыгъэуващ, щіыналъэм и адрей щіынкі поми хуэдэу. ЗанщІзу уогупсыс ди къэралым иджыри куэдым къыщамыщта, ди республикэми и кіэм щынамыгъэса «пхъэнкіий реформэкіэ» зэджэм и Іыхьэ гуэр мыбы щызэфІэха зэрыхъуам. НэгъуэщІ зыми гу лъыстащ сызэрынэсу - къуажэр жьыуэ зэрызэщІэхъаем.

ЗИ ГУГЪУ сщіыри унагъуэхэркъым: Іэщ зехуэным зи щыіэкіэ-псэукіэр куууэ епхахэм пасэу зыкъаужьын хуей зэрыхъур гурыіуэгъуэщ. Ауэ умыгъэщіэгъуэн плъэкіыркъым къуажэкум дэт тыкуэнхэр (я сатукіэ ахэр зэмыщхъу) къанэ щымыізу пщэдляжыхьым сыхьэтийл мыхъуу зэрыіуахыр джыжьым сыхьэтибл мыхъуу зэрыІуахыр. Щхьэусыгъуэ зэмылІэужьыгъуэхэм къыхэкІыу жьыуэ сынэсати, сэ ар слъэгъуащ. Итіани нэгъуэщі зы гъэщіэгъуэн: къўажэ кіуэціыр иджыпсту зэлъыіуахам хуэдэу къабзэщ, кіэрыху-бжьэрыху, ямылей гуэр ущрихьэл Іэркъым. Мыбы щыпсэухэм я щхьэ пщІэ хуащІыжыф.

Каменномост (мывэ лъэмыжыжьым къыпкърыкіыу фіаща ціэр мы къуажэм къыхуэнэжащ) и щіыпіэ администрацэм и Іэташхьэ Кіуэкіуэ Ахьмэди (сурэтым) дыщызэрыціыхум псом япэу къызэрыщіидзар ищхьэрщ: къызжиіащ унагъуэ зытіущ фіз-кіа мыхъуми, Кіуэкіуэхэ мы щіыналъэм япэу къитіысхьахэм зэращыщыр. Занщізу къыхэзгъэщынщи, мы жылэжьым щыпсэухэм сыт щыгъуи я напщІэ телъщ я блэкІар, къыдэкІа цІыху уардэхэр. Дэтхэнэри, къытігъэзэжурэ, тепсэлъыхьыфынущ Къармэ[,] Налшык къикІыжу къыдэмыхьэжыфхэри. Зи гугъу ящІхэр, езыхэр е я адэхэр, мыбы щалъхуами, адыгэ псоми, республикэ псом деж къыщедгъэжьэнщи, хэт ар зымыцІыхур? Абы «Адыгэ лъэпкъым и тхыдэ» и лэжьыгъэ ціэрыіуэрщ жыжьэм къыщыщіэдзауэ ди блэкІар зыхъумар. Пэжщ, узэщІакІуэ, зэчиишхуэ зыбгъэдэлъа Къашэж ТІалиб нэхъ тепсэлъыхьыфынур еджагъэш-хуэхэрщ, лъахэхутэхэрщ. Псалъэм и хьэтыркіэ, абы 1910 гъэм япэ школ Къармэхьэблэ къызэрыщызэГуихар зымыщТэ езы къуажэдэсхэми яхэтынкІэ хъунущ. Арщхьэкіэ а ціыхум зэфіигъэкіар лъэужьыншэкъым. Урысейм и тхыдэм хуэфэщэн увыпіэ шиІыгъщ генерал-лейтенант. Амур областым и дзэ губернатору щыта Хьэгъундокъуэ Константин. Мы адыгэлІым и зэфіэкіыр апхуэдизкіэ инти, 1917 гъэм пащтыхь Николай ЕтІуанэм абы Петербург апхуэдэ дыдэ къулыкъу къыщритамэ, революцэр къэхъуну щымытауэ жызыlэ тхыдэджхэр мащlэкъым. Ар зыщlэр ди Тхьэшхуэращ, ауэ апхуэдэ пщІэ къызэрыхуащ ри куэд и уасэщ. Къармэхьэблэ къуэпскіэ быдэу къыпыщіа Хьэгъундокъуэ Елмэсхъан и гугъу тщІын щхьэкІэ дэ Франджы жыжьэм дыіэбэн хуей хъунущ. Ар ЕтІуанэ дунейпсо зауэм и зэманым Франджы зыпэщІэсэныгъэм жыджэр дыдэу хэтащ, бригадэ генерал цІэр зыфІаща бзылъхугъэщ, и щіыхьыр апхуэдизкіэ лъагэти, Париж и Пантеоным щыщІалъхьащ. Совет лъэхэнэм къуажэм и цІэр ягъэвуащ Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужьхэу ухуакіуэ Алмэ Алийрэ школ унафэщі Къамбий Мухьэбрэ, Ленин орденыр зрата егъэ-джакіуэ Гугъуэт Лол, РСФСР-ми КъБАССР-Шэрий Соня, къэрал псом щыціэрыїуэ

усакІуэ Къэшэж Иннэ сымэ. Къўажэм и гугъу щытщІкІэ, къэдгъэлъэтыуэн хуейщ мыбы щІэныгыэхэм я доктор 13, генерали 6, полковники 9 къызэрыдэкІар. ЖытІэнщи, илъэс зыбжанэ хъуауэ Дзэлыкъуэ районым и администрацэм и Іэтащхьэ Джатэ Руслани таможнэ ІэнатІэм и генералщ. Зэрытлъагъущи, зэрыгушхуэн блэкіа яіэщ. Арагъэнщ, къэхутакіуэ гъуэ-зэджэ икіи ди ныбжьэгъуфі Бейтыгъуэн Сэфарбий (ар мы къуажэм щыщщ) щІыжиlэгъар: «Къармэхьэблэ укъыщалъхуауэ тхыдэр умыщІэну емыкІущ».

ИкІи ящІэж, ди гуапэ зэрыхъунщи. Хэку зауэшхуэм мы къуажэм игъэкіуащ ціыху 882-рэ, абыхэм ящыщу 400-м щІигъум къагъэзэжакъым. Зи Хэкум папщІэ зи псэр ліыхъужьу зытахэм я унэціэхэр иджы тетхащ Щэнхабзэм и унэм и бгъум щагъэува фэеплъ сыным. Орденыбгъзу къззыгъззэ-жахэм яхэтащ фочауэ Іззэ, «ЩІыхь» орденым и нагъыщищри зрата Мусэ Менлы иджы абы и цІэр зэрахьэ Къармэхьэблэ. Бахъсэнрэ Налшыкрэ я уэрамхэм.

- Лэжьыгъэ хьэлэлкіэ пщіэшхуэ къэзылэжьа цІыху куэд ди къуажэ дэсщ, а псоми я ціэр зы тхыгъэм къыщыпхуиіуэнукъым, же із Кіуэкіуэ Ахьмэд. - Ауэ апхуэдэхэрщ ди гъащІэр ипэкІэ зыгъэкІуатэр.

Къуажэ Іуэхухэм я гугъу къыщысхуищІкІэ, абы занщізу къыхегъэщ Къармэхьэблэр къуажэ пхыдзахэм зэращыщыр. Налшык къуэри ячакіэщ. нэс - километр 75-рэ, райцентр Дзэлыкъуэ-

къуажэ нэс километр 43-рэ дэлъщ. Ар мыбы щыпсэухэм я дежкІэ тыншкъым. Псом япэу лэжьапіэ и лъэныкъуэкіэ. Ціыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщыным зэреліаліэм и фіыгъэкіэ, ціыху 50 зэкіуаліэ дэрбзэр цех къызэіуахащ. Дауи, мащіэ- уэщ, аршхьэкіэ нэгъуэщі уэхущіапіэхэми. лэжьакіуэхэр Іутщ. Къапщтэмэ, курыт школи 3-м, сабий сади 2-м, дохутыр амбулаторэм, ЩэнхабзэмкІэ унэмрэ библиотекэмрэ, пощтым, езы къуажэ администра-

Къармэхьэблэр зэрыпыlудзар къалъы-тэри, мыбы къыщызэlуахащ МФЦ-м (къалэн куэд зыгъэзащіэ центр) и Іуэхущіапіэрэ ХъумапІэ банкым и къудамэрэ.

Лъэпкъ проектхэм, урысейпсо, республикэ, муниципальнэ программэхэм я мы-хьэнэр гъунапкъэншэщ, - пещэ и псалъэм Кlyэкlyэм. - Псом нэхърэ нэхъыщхьэр иджы улъаlуэу къэпкlухьын зэрыхуэмеижырщ. Программэм ухыхьэфамэ, и чэзум къэкІуэнурэ кърагъэжьэнущ. ЕзыгъэщІри зыщіри уэракъь хьэблэ, хэбгъэзыхьмэ, мазэ е мазитІым жьэхэуэркъым. Къапщтэмэ, нэгъабэ дэ къытхуагъэщІэрэщІэжащ ди школищми еджакІуэхэм спортым зыщыхуагъасэ пэшхэр. Псори зэхэту лэжьыгъэхэм сом мелуаяй зэрыхъурэ куэд шІаш. Нэгумэ Шорэ и ни 2-рэ мин 250-рэ текіуэдащ. Сэ ахъшэм сытепсэлъыхьын сфІэфІкъым, ди сом

хэлъкъыми. Ауэ щыгуфіыкіыр дэращ. Гъуэгу километр 15-м нэс щрагъэфіэ-кіуащ. Сэрмакъ щегъэжьауэ Чыщбалъкъ нэс Іыхьэр яуха иужь, Къураты Ціыкіу хьэблэм и уэрамри къагъэщіэрэщіащ. Ди лъэlур къытхуащІэри, «Шэд хъурей» гуэлым нэс километри 4-м щІигъу къиубыду гъуэгум асфальт Гув тхутралъхьащ.

Ахьмэд апхуэдэу дыхегъэгъуазэ дызыхуэкІуэ илъэсым къуажэм щызэфІагъэкІынухэм. А зи гугъу тщІы лъэпкъ проектхэм япкъ иткіэ мыбы лэжьыгъэ зэмыліэужьыгъуэхэр къащыпоплъэ. Япэрауэ, щІыпІэ зыбжанэм псы зрикІуэ бжьамийхэр шызэрахъуэкІынущ, спортым зыщыхуагъасэ комплекс щаухуэнущ зэманым къызэригъзувым хуэдэу зыхуеину ІэмэпсымэхэмкІэ къызэгъэпэщауэ. ИбгъумкІэ тренажёрхэр щагъэувынущ щІымахуэми къэбгъэсэбэп хъууэ. И тхылъ псори хьэзырщи, яужь щихьэнури жыжьэжкъым. Абы къыдэкІуэуи

стадионыщІэкІэ мэгугъэ. Аурэ «Къэрал кІуэцІ туризм» программэм дынэсащ. Къэбэрдей-Балъкъэрыр щІыналъэ дахащэщ, Къармэхьэблэри ящыщщ зи щіыуэпсыр нэхъ телъыджэхэм. Ипэlуэкіэ зи ціэ къитіуа «Шэд хъурей» гуэлым иджыпстуи плъакіуэ къокіуэ Ставрополь, Краснодар крайхэм я мызакъуэу, Ростов областым, уеблэмэ нэхъ жыжьэж къикlахэри. Аращ екlуаліэ гъуэгу тэмэм щІаухуари. Абы зы псы ежэхи хэлъадэркым икІи хэжыркъым, ауэ икІи зэи ехыркъым икІи къыдэкІуейркъым - гъэм и сыт хуэдэ ми гъуазджэмкіэ щіыхь зиіэ я лэжьакіуэ лъэхъэнэми зэрыщытщ. Гъэмахуэм и пщтырыгъуэми щІымахуэм и ткІийгъуэми температурэм зихъуэжыркъым - хуабэр градусипщіым тетщ. Гуэл щхъуантіэхэм щы а псыщагърык уэхэр «Шэд хъурей» ехати, метр 60 и кууагъыу къалъытащ, ауэ къахутащ языныкъуэхэм деж метри 100-ми щыфіэкіыу. Абдеж щыщіедзэ бгъуэн-щіагъхэм. Гуэлхэр нэхъапэм щы хъууэ щытащ, ауэ зыр гъужащ, адрейр ціыкіуу къэнащ. ЩІыпІэм апхуэдизкІэ дихьэхати, 1972 гъэм абы щыщ теплъэгъуэхэр хагъэ-хьащ«Земля Санникова» фильмым. Ди республикэм щыцІэрыІуэщ «Джэмэнкъул» къыщІэжыпІэхэри, адыгэхэр абы «ПсынашхьиблкІэ» йоджэ. Ахэр узыфэ куэдым я хущхъуэу жаlэ. Икlи, дауи, Къармэхьэблэ и бгъуэнщ агъхэри зыщыд гъэгъупщэ хъунукъым - ижь-ижьыжь къырхэр зэгуэкlыу къэунэхуахэр языныкъуэхэм деж апхуэдизкіэ зэвщи, упщу фіэкіа укіуэтэфынукъым Абы щыгъуэми, иджыри къэс метр 15 нэхърэ нэхъ жыжьэ зыгуэр күрэтэфауэ къыщіэкіынукъым. Адэкіэ-щэ? Абы щыіэр езы щіыуэпсым и щэхущ икіи ар щіэх къызэІуихынуи и мурадкъым.

Атіэ, а псори езэгъыркъэ къэрал кіуэці туризмэм зегъэужьыным теухуа лъэпкъ проектым. А упщІэм и жэуапыр арыншами гурыІуэгъуэщ. А щІыпІэхэм цІыхухэм зыщаплъыхьын, зыщагъэпсэхун папщІэ зыхуеину Іэмалхэр мыбы къызэрыщызэрагъэпэщынум шэч хэлъкъым, япэ лъэба-

ШАЛ Мухьэмэд

Егъэджэныгъэ

Республика зыбжанам щанхабзамкіа щіыхь зиіз я лажьакіуа Бейтыгъцэн Ізуес и ныбжьыр илъэс 70 ирокъу

Зи гуащІэр

Шэджэм щІыналъэм хыхьэ Лашынкъей къуажэм 1951 гъэм фокІадэм и 28-м къыщалъхуащ щэнхабээ Іэнатіэм зегъэужьыным хэлъхьэныгъэшхуэ хуэзыщІ Бейтыгъуэн Іэуес.

БЕЙТЫГЪУЭНЫР Дунейпсо, Урысейм и лъэпкъ Арткомитетхэм я вице-президентщ. Щэнхабзэмрэ щІэныгъэ къэхутэныгъэхэмкІэ ЮНЕ-СКО-м хэтщ, усакіуэщ, уэрэдусщ. Абы и къалэмыпэм къыщІэкІащ уэрэд 250-м нэблагъэ, «Кавказым и цІыху цІэрыІуэхэр» тхылъхэр томибщызэхуэхьэсауэ къыдигъэкіащ. Игъэхьэзыращ еджапіэ нэхъыщхьэхэм папщІэ пособие зыб-

Бейтыгъуэн Іэуес Естественнэ щІэныгъэхэмкІэ Урысей Академием, ЩІэныгъэхэмкІэ Дунейпсо Адыгэ Академием, ТворчествэмкІэ Дунейпсо Академием я академикщ, Къэбэрдей-Балъкъэрым, Адыгейм, Къэрэшей-Шэрджэсым, Абхъазым, Ингушым, Дагъыстэным, Ипщэ-Осетие Аланием щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ я лэжьакіуэщ.

А псом я мызакъуэуи, Бейтыгъуэныр педагогикэ щІэныгъэхэм я кандидатщ, «Золотой Орёл» урысейпсо зы Іыхьэ къудейщ - щэнхабзэм теулитературэ-жылагъуэ къратащ. Абы дамыгъэрэ ордену тыгъуейщ, зэпеуэу, зэхыхьэу абы иІэм я бжыгъэр гъунэншэщ. Ар Лашынкъей къуажэм щІыхь зиІэ и хэр къыхуагъэфэщащ.

Апхуэдиз ехъулІэныгъэхэр зыІэрызыгъэхьа цІыхум, дауи, гъуэгугъэлъагъуэ хуэхъуащ лэжьакІуэжьу зи дуней Іыхьэр езыхьэкіа и адэ-анэр, щтыхьым и чэнджэщакіуэ, тхэкван-Іэбурэ Женэрэ.

зыбгъэдэлъыр Іэуес и адэшхуэ Жан-

Абы и къуэрылъху цІыкІур адыгэ гъэдэІурт, адыгэ хабзэмрэ нэмыləvec

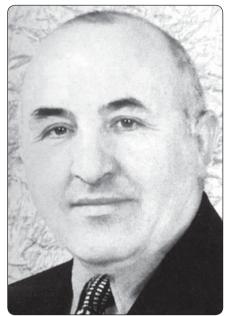
жыыфіхэр зэриіам и фіыгъэу къы- зэман дэкіа нэужь ирагъэблэгъауэ щыпсэу ліэпкъхэм щыщу 4000-м Шэрджэсым, Абхъазым, Афганисщіэкіынущ и гъащіэ гъуэгуанэри щытащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и нэблагъэ щызэхуишэсат. Абы и фіы- таным, Зимбабвем, Индием, РуангъэщІэгъуэн, ІуэхуфІхэмкІэ гъэнщІа щІалэгъуалэ гуп. Ар къызэзыгъэпэ- гъэкІэ москвадэсхэм нэхъ зыха- дэм. Осетие Ипшэм, Адыгейм, Дазэрыхъуар. Ізуес и сабиигъуз гу- щар а къзралым щылажьз ФІыщІз щІащ Кавказым къикіа ціыхухэм я гъыстэным, къэкІыж дахэщ Къэбэрдей драмте- хасэрщ. Бейтыгъуэн Ізуес зи пашэ дуней тетыкІэр, я псэукІэр, Урысейм рым, Осетие Ищхъэрэ - Аланием, атрым щилъэгъуа «Мыщэ и къуэ Ба- щ алэгъуалэ гупым махуипщ к lэ тыр» спектаклыр, еянэ классым концертхэр щаташ, адыгэхэр шыпщІэсу Москва, Кремлым щагъэува- сэу щІыпІэхэм ди лъэпкъэгъухэм я

Ізуес зыхэта школакіуэ гупым республикэпсо зэпеуэм уэрэд жыІэнымкіэ япэ увыпіэр къыщахьат. Щіа- гъуэм и фэеплъ дамыгъэ. мыненыж дедеу дыхеахыгед деншел кэ псыншІэри.

Сыт хуэдэ щІыпІэ къыщыхутами, Бейтыгъуэныр дэзыхьэх щэнхабзэм и гъунэгъуу щытащ. Дзэм къулыкъу щищІзу Германием и Постдам къалэм щыдэсам, хуабжыу дихьэхащ псо адыгэ фестиваль къызэригъэевропей щэнхабзэм, тхыдэ мыхьэнэ пэщащ. Абы хэтащ Сирием, ИорзиІэ фэеплъ ухуэныгъэхэм.

Бейтыгъуэн Іэуес комсомол организацэм и секретару шышыта зэ- Нидерландхэм. Адыгейм. Къэрэманым къызэригъэпэщырт пщы- шей-Шэрджэсым, Шапсыгъым къихьэщхьэ зэхүэсхэр, концертхэр, зэlу- кlахэр. Псори зэхэту хьэщ эхэр щіэхэр. Краснодар Щэнхабзэмкіэ и 600-м нэблагъэт. Зэіущіэр ягъэдэкъэрал институтым и театр-режис- хат сёр факультетым щыщІэсами, зэманыр пщІэншэу игъэкІуэдакъым. А зэманым, зэреджэм хуэдэурэ, абы хореографиемрэ изобразитель- дыдэу адыгэбзэк эк къэпсэлъар Бейнэ гъуазджэмкІэ факультетхэми тыгъуэн Ізуесщ. «Бжьамий» Іуэрыкіуэуэрэ лекцэхэм щіэсащ, щіэныгъэ куу зэрызригъэгъуэтыным яужь щатыну абы щыкІуам ар я гъусат. Зи итащ. Щыстудента илъэсхэм спорт- гугъу тщІы гупым фІы дыдэу зыкъыри и Іэпэгъут, атлетикэ псынщІэмрэ щигъэлъэгъуат Истамбыл, Къэйсэр, волейболымкІэ ирагъэкІуэкІ зэпе- Аданэ, Бурсэ къалэхэм. А Іуэхур уэхэм хэтт. А институтым и Интерна- зэлъэпкъэгъухэр дызэпызыщ Тэж ционал зэныбжьэгъугъэм и клубым лъэмыж тхуэхъуауэ жыпіэ хъунущ. и унафэщІынуи къыхуагъэфэщат. А лъэхъэнэм хамэ къэралу ар япэу зэгурыlуэныгъэм ехьэлlа lуэхухэр здэщы ар Польшэрщ. Ауэ абы щыгъуэ дэнэ щищІэнт дунейм и щІэ- щыщ хъуащ. Къэралышхуэр зэуэ лъэныкъуэр къызэхикІухьыну къыхуихуэну?!

къуэу, Кавказым, Урысейм, нэгъуэщ І щыгъуи лъэпкъ зэныбжьэгъуныкъэралхэм щыщ цІыхухэм къалъытэ гъэм и телъхьэу къекіуэкі ліы губзыар хуитыныгъэмрэ мамырыгъэмрэ гъэм къыгуры уэрт хамэ зауэ зэя лыкіуэу. Ди щіыналъэм хъыбар рыщымыіэр. Псом хуэмыдэу гушынагъуэхэр тезыгъэ ук Іыну и ц Іэ щ Іыхьэт Кавказыр зычатхъэ зауэхэр: ягъэјуну хущјэкъухэр щыјэми, Кав- Шэшэн, Ингуш-Осетие Ищхъэрэ, казым шэнхабээ къулей зэриІэр, лъэпкъ зэмылІэужьыгъуэхэр зэгурыіуэу зэрызэдэпсэуфыр къезы- хэм езым и еплъыкіэ хуиіэжти, Артгъащіэхэм ящыщщ Бейтыгъуэныр. комитетым къыдиіыгъыу, «Даха-СССР-м и цІыхубэ усакіуэ Гамзатов гъэмрэ гуапагъэмрэ дунейр къра-Расул абы папщіэ жиіэгъащ ар гъэлынущ» - гупсысэр я къыхуеджэлъэпкъхэм я зэныбжьэгъуныгъэр ныгъэу зэпызыщІэ, езыгъэфІакІуэ, къызыхэкІа лъэпкъым и щэнхабзэр утыку къизыхьэ, Кавказыр куэдым зэрефіэкіыр къэзыгъэлъагъуэ, къезыгъащіэ ціыхуу зэрыщытыр.

чествэмкіэ къудамэм и унафэщі іэнатІэр илъэс 23-кІэ иІыгъащ Іэуес. А зэманыр лэжыгъэшхуэкІэ гъэнщІауэ щытащ. ЩІэныгъэлІым арджэным, лъэпкъ макъамэ Іэмэпсымэхэм елэжьын яригъэублэжыным къару мыкіуэщі тригъэкіуэдащ. Ар саугъэтыр хуауэ абы и Іэ здынэмыса къэгъуэкъызэригъэпэщари бжыгъэншэщ.

Бейтыгъуэным дунейм щикъухьа цІыхущ. Иорданием, Франджым, адыгэхэр зэрыгъуэтыжыным гу-Германием, Тыркум, Сирием, Ни- лъытэ ин хуещ І. Абы и ф Іыгъэщ дерландхэм, Польшэм, Испанием, Иорданием щыпсэу ди лъэпкъэгъу-Италием, Грецием я фэеплъ медал- хэм я къэфакіуэ гуп Налшык къэкІуауэ зэрыщытар. Аращ нэгъуэщІ къэрал къикІыу япэу Кавказым гъуэгу щыпхызышар.

Абыхэм я гъусащ иордан падомкІэ щэнейрэ дуней псом я чем-Ауэ, шэч зыхэмылъращи, фІыщІэр пион хъуа Тыкъуэ Хъусен, щІалэгъуалэ Адыгэ хасэм и тхьэмадэ НэгъущІэ ФуІэд сымэ. Апхуэдэуи, Бейтыгъуэн Ізуес и фІыгъэкІэ къы-ІуэрыІуатэм, хъыбарыжьхэм щІи- зэрагъэпэщауэ щытащ школакІуэхэмрэ студентхэмрэ я дунейпсо сымрэ сабийм зэрыхилъхьэным зэкlэлъыкlуэныгъэр. Абы и фlыяужь итт. Абы сыт щыгъуи и псэлъа- гъэкІэ, Дамаск, Анкара, Истамбыл фэт: «ШыІэныгъэ зэхэгъэлъ, ауэ щыпсэу щІалэгъуалэхэр мызэ-мышынэкъэрабгъэу ущымыт». А Іущы- тІзу Къэбэрдей-Балъкъэрым къэгъащІэм къыщы- кІуащ, адыгэ унагъуэхэм щыхьэщІащ, адыгэбзэри щаджащ.

Бейтыгъуэным ущиякlуэ нэхъы- Иордан Хьэшимит къэралыгъуэм уэ щыта псейм, япэу зэрагъэкіуар. дуней тетыкіэр, псэукіэр зрагъэ-Псори нобэ хуэдэу ІупщІу и нэгум лъэгъуащ. Иорданием и пащтыхьыщІэтщ. Москва зэрыкІуа щІыкІэр са- къуэ Хъусен и цІэр зезыхьэ адыгэ бийм и ехъуліэныгъэкіэ къилэжьат. еджапіэм щыіащ Къэбэрдей-Балъкъэрым икla гупыр. Бейтыгъуэным къыхуагъэфэщащ иордан къэралы-

СССР-м ШэнхабзэмкІэ и миниси закъуэтэкъым, абы фіэфіт къэ- терствэм ізуес и лэжьэкіэм гу къыфэнри, волейбол джэгунри, атлети- щылъатэри, Кавказ Ищхъэрэм и республикэхэм я щІэныгъэ-методикэ центрхэм я зэгухьэныгъэм и президенту ягъэувауэ щытащ.

1991 гъэм Гэуес «Мыужьых мафГэ» фІищауэ, щэнхабзэмкІэ япэ дунейданием, США-м, Германием, Югославием. Францием. Тыркум. «Кабардинка», «Налмэс». «Эльбрус» къэфактуэ гупхэм.

Къэбэрдей-Балъкъэрым икlахэм ящыщу, тырку телевиденэмкІэ япэ Іуатэ ансамблым Тыркум концерт

Мамырыгъэм, зэныбжьэгъугъэм, егъэкІуэкІыныр Іэуес и гъащІэм къутэжа нэужь, лъэпкъхэм я зэпэщІзувэныгъэхэм яжь Бейтыгъуэн-Къэбэрдей-Балъкъэрым и мыза- ми къыщІимыхуу къэнакъым. Сыт Куржы-Абхъаз зэщыхьэныгъэхэр. Бейтыгъуэным и нэгу щ Іэк І Іуэхугъуэлэжьыгъэ шхьэпэр

иригъэкІуэкІырт. Куржы-Абхъаз зауэм и бийуэ япэу къэувахэм ящыщщ Бейтыгъуэныр. Езым къызэригъэпэщыжа телемарафоныр ди къуэш абхъазхэм къа-Къэбэрдей-Балъкъэрым Щэнхаб- щхьэщыжу Урысейм щезыгъэкІуэзэмкіэ и министерствэм и Щіэныгъэ кіар ізуест. Сом мелуанитіым нэбламетодикэ-центрымрэ лъэпкъ твор- гъэ Абхъазым иридэlэпыкъчну абы

зэхуригъэхьэсат. Нэхъ иужькІэ Абхъаз Республикэм и Президент Бэгъэпщ Сергей фІыщІэ къыхуищІу щытхъу тхылъ къызэрыхуригъэхьари абы и щыхьэтщ. Апхуэдэуи Ізуес Аскэрбий и Черкешенка» кинокъыфІащат «Абхъаз Республикэм Щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ» ціэ лъапіэр.

Шэшэн Республикэм зауэр щеригъэпэщам и хъыбарыр нобэр шащ. Щэнхабзэмкіэ и унэ ныкъуэ- ну ди къалэнщ», - жеіэ ізуес къутэ ахэр здыІуашам и бжэІупэм нэмыщіауэ, ліыгъэ мыкіуэщій пхэ- лъэпкъ зэгурыіуэныгъэмрэ зэныблъын хуейуэ къыщІэкІынщ апхуэдэ жьэгъугъэмрэ. Ар дунейпсо зэпепсэзэпылъхьэпІэм концерт щыптыну утегушхуэн папщІэ.

гулъытэ зэралъигъэІэсыным сыт щыхьэтщ Осетие Ипщэр гулъы- ми и дыщэ макъыр», «Дахагъэмрэ тэншэу къызэримыгъэнар. А рес- гуапагъэмрэ дунейр кърагъэлыпубликэм къыщызэригъэпэщауэ нущ» зыфІища хореографие олимщыта зэныбжьэгъугъэ концертым пиадэр. Дунейпсо зэпеуэ къыпапщіэ фіыщіэ къыхуищіат я Пре- зэригъэпэщауэ щытащ «Налшык зидент Кокойты Эдуард, Осетие Ип- насыпым и налщ, зэныбжьэгъугъэм шэр Республикэм «щэнхабзэмкlэ шіыхь зиіэ и лэжьакіуэ», ціэ лъапіэри абы щыгъуэщ къыщыфіащар.

90 гъэхэм Кавказым щыщ цІыхухэм къыдаплъ хъуа фэр зэрымытэмэмыр, мыхъумыщІагъэ къэхъуамэ урысей телеканалхэм Кавказым и цІыхухэр зэуэ игъэкъуэншэну яужь ит зэрыхъуам пэщІэувахэм ящыщщ Бейтыгъуэныр. ЗэрапэщІзува щыкІзри къызэригъэпэщ къехъуліэхэм ящыщт уэрэджыіа-Абыхэм я зэфІэкІыр къигъэсэбэп-КъБР-м и Іэтащхьэ Къанокъуэ Арсен, Осетие Ипщэм и президент Кокойты Эдуард, генерал БишІо Айтэч. Урысейм и артисткэ цІэрыІуэ ІэхъуэджакІуэ Лие, физикэ-математикэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, щІэныгъэлІ Къумахуэ Мурадин, Дунейпсо Абхъаз-Абазэ Лъэпкъ Консымэ, нэгъуэшІхэри.

Санкт-Петербург къалэм къыщызэригъэпэщауэ щыта гуфіэгъуэ зэхыхьэхэр ягъэбжьыф ащ уэрэджыlакіуэ ціэрыіуэхэм, уэрэдусхэм, художникхэм. макъамэтххэм. медицинэм и лэжьакІуэхэм, экономикэм, щэнхабзэм хэлъхьэныгъэ хуэзыщІакърихьэлІар Кавказ Ищхъэрэм хэтт куржыхэр, ермэлыхэр, азербайджанхэр, абхъазхэр, осетинхэр.

КъухьэпІэ Европэмрэ ди къэралымрэ иужьрей зэманым нэхъ зэрид, Прагэ, Венэ, Афины, нэгъуэщТ я псэукіэм, зэрахьэ хабзэм щы- нейр зэтезыіыгъэр...

тепсэлъыхьат абдеж. Италиемрэ Урысеймрэ я зэныб-

жьэгъугъэр гъэбыдэным хэлъхьэныгъэшхуэ зэрыхуищІам папщІэ Бейтыгъуэн Іэуес къыфІащауэ щытащ «Пармэ къалэм щІыхь зиІэ и цІыху»

2020 гъэм и гъатхэпэ мазэм Париж щекіуэкіащ кавказ лъэпкъхэм я щэнхабзэм и махуэхэр. «Кавказыр Урысейм и налкъутщ» фІэщыгъэм щІэту ЮНЕСКО-мрэ Арткомитетымрэ я нэІэ щІэту, ар къызэзыгъэпэщари езыгъэкІуэкІари Бейтыгъуэн Ізуесщ. А проектым ипкъ иткіэ, ЮНЕСКО-м хэт къэрал 24-м я лыкіуэхэм, дипломатхэм яіущіащ. щагъэлъэгъуащ Нэгъаплъэ Абы фильмыр. 2020 гъэм гъатхэпэм и 12-м ЮНЕСКО-м и музейм а ІуэхущІапІэр илъэс 75-рэ щрикъум ирихьэлізу тыгъэ хуащіащ ціыхухъу, кІуэкІыу, Бейтыгъуэным артист гуп цІыхубз адыгэ фащэр. Ар ядащ абы ишэу зэрыкІуауэ щытар, Грознэ Хъурей Жанусэрэ Къуэныкъуей Закъалэм концерт щатыну къызэрыз- мирэрэ. Апхуэдэ тыгъэ ЮНЕСКО-м яхуищІыныр, адыгэ фащэ абы . къыздэсым цІыхухэм ящыгъупщэ- щІэлъу илъагъуныр Бейтыгъуэным жакъым. Артистхэм зэрыжа эжым- и хъуэпсап эхэм ящыщт, сыту жыкlэ, Грознэ дамыгъэхьэу, сыхьэ- пlэмэ, «дифащэдахэр, дилъэпкъым тищым нэблагъэкlэ зэпсэлъахэщ. и гимн пэлъытэу, дуней псом ды-Сытми, зэгурыlуа нэужь, артистхэр къызэрыщацІыху фэилъхьэгъуэ да-БТР-хэмкіэ зауэліхэм къалэм да- хэу ди нобэм къэсащи, ар дэ тхъумэ-

Къэлъытэгъуейщ Бейтыгъуэн щызэхэтт, зауэм и гузэвэгъуэр зи Ізуес зэіущіэрэ концерту къызэринэгу къищ цІыху куэд. ФІылъагъу- гъэпэщам я бжыгъэр. Абы дэтхэнэ и ныгъэшхуэ цІыхухэм яхуиІэным зы лэжьыгъэри ехьэлІауэ щытащ уэхэм я жэрдэмщакіуэщ, я къызэгъэпэщакІуэщ. Апхуэдэхэщ Урысей Кавказым щыпсэу ди гъунэгъу Федерацэмрэ Къэбэрдей-Балълъэпкъхэм Ізуес зэрыхузэфІэкІкІэ и къэрымрэ щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ я лэжьакіуэ, музыкант ціэрыіуэ Мыз щыгъуи яужь иту къызэрекІуэкІым и Борис и фэеплъу зэхиублащ «Бо-навагъуэщ» фіэщыгъэм щіэту. «ЩІыху-фіыціафэ толъкъун» музыкэмкІэ дунейпсо чемпионатыр, нэгъуэщІхэри.

Фокіадэм и 28-м ягъэлъапіэ Адыгэ фащэм и махуэр. Бейтыгъуэн Іэуес къыхилъхьауэ, а махуэм ехьэлІа дауэдапщэхэр Лашынкъей

къуажэми Іэтауэ гъэ къэс щокіуэкі. Адыгэ фащэм и махуэр ягъэлъапІэу «Си Лашынкъей - си унэ, си псэ» концертхэмкіэт, щэнхабзэ Іэмалу фіэщыгъэм щіэту зэныбжьэгъукъигъэсэбэпхэмкІэт. Абы фІы дыдэу гъэм и фестиваль нэгъабэ и фокіадэ мазэм щыіащ. Гуфіэгъуэ кіуэхэр, къэфакіуэхэр, артистхэр зэхыхьэр теухуат Тохъутэмыщей зэришэлІэныр, зэкъуигъэувэныр. жылэр къызэрыунэхурэ илъэс 600 зэрырикъум. А ІуэхугъуитІыр адыгэ кіэрэ, зэныбжьэгъугъэм, зэкъуэ- ныпыр лъагэу щыхуарзэ Лашынтыныгъэм, апхуэдэуи, псэ къабза- къей бгыщхьэм и деж Іэтауэ щагъэм къыхуриджэрт. Москва дэт гъэлъэпlащ. Зэхыхьэм кърихьэлlат «Космос» хьэщІэщым Кавказым Шэшэным, Ингушым, Къэрэшей-Къэбэрдей-Балъкъэи къалащхьэм ахэр хьэлэлу лажьэу Краснодар, Ставрополь щІыназэрыдэсхэр. А зэlущіэм кърихьэліат лъэхэм, Москва къикіа къэфакіуэ, уэрэджы ак Іуэ гупхэр.

Хабээ хъуауэ ягъэлъапІэ адыгэ щэнхабзэм ехьэлІа а махуэр ирехъу ди лъэпкъэгъухэм я мызакъуэу, Урысейм щыпсэу лъэпкъ псори зэзышаліэ махуэ лъапіэ. Аращ и хъуэпсапІэр Бейтыгъуэнми. ГъэщІэгъуэнщ Адыгэ фащэм и махуэмрэ грессым и тхьэмадэ Шамбэ Тарас Бейтыгъуэн Ізуес къыщалъхуа махуэмрэ зэрызэтехуари. ГъащІэ гъуэгуанэ дахэ къызэпызыча цІыхум и ІуэхущІафэ псори зыубгъуауэ мы тхыгъэ кіэщіымкіэ дэ утыку къытхуихьакъым, дызэтепсэлъыхьар абыхэм ящыщ мащІэщ.

Куэд зылэжьу куэд зыхузэфІэкІа Бейтыгъуэным узэхъуапсэ хъун унахэм, щіэныгъэліхэм. А гуфіэгъуэм гъуэ дахи иіэщ. Абы и щхьэгъусэ Маринэ илъэс куэдкІэ КъБР-м Финанщыщ ціыхухэм я закъуэтэкъым. Абы схэмкіэ и министерствэм щылэжьащ, зэгурыlуэу, зэдэlуэжу зэдопсэухэ. Бынищ зэдапіащ, псори Ізнатіз зырыз Іутш. Ізуесрэ Маринэрэ къуэрылъху-пхъурылъху цІыкІухуэщІыІэ зэрыхъуар, къэплъытэмэ, хэр яІэщ, абыхэм я ехъулІэныгъэхэм щэнхабзэращ дэ нэхъ гъунэгъу щогуфіыкі, кърат дэрэжэгъуэр дызэхүэзыщІыфынур. «Кавказым и гъунэншэщ. Илъэс 70 гъуэгуанэр махуэ» творческэ къыхуеджэны- насыпыфІзу къызэпичын Бейтыгъэм щіэту, Париж, Рим, Милан, Ве- гъуэным щіыхузэфіэкіар ціыхухэм, нецие, Берлин, Амстердам, Мад- лъэпкъ зэмылізужьыгъуэхэм я зэхуакум мамырыгъэрэ зэгуры уэрэ европей къалэхэми творческэ гъэ- дэлъыным телажьэу, и лъэпкъым лъэгъуэныгъэхэр, концертхэр ща- фІылъагъуныгъэ нэс хуиІэу къытащ Кавказым икІа артистхэм. Пса- зэрытэджар арауэ къыщІэкІынщ. лъэм папщіэ, Италием мазитікіэ Ціыхум и гу къабзагъэр зэрыщы а къэралым и къалэ гъунэншэрщ, дэтхэнэ зыми гуапакуэдым. Сенаторхэр, журналистхэр гъэк эхүэүпсэнү зэрыхьэзырырщ ар зыхэта пресс-конференци къызэра- куэдым фІыуэ къыщІалъагъур. гъэпэшат Кавказым и ціыхухэм икіи Апхуэдэхэм я іўэхущіафэрщ мы ду-

НАФІЭДЗ Мухьэмэд.

Хъуэхъу

ПщІэ зыхуэтщІ Бейтыгъуэн Іэуес!

Дэ уэ узэрытц іыхур щіэныгъэліущ, жылагъуэ, щэнхабзэ лэжьакіуэущ, зэфіэкі зиіэ усакіуэущ, уэрэдусущ. Адыгэ лъэпкъым и пщіэр Кавказ Ищхъэрэми, дуней псоми лъагэу щызы!этхэм уащыщщ. Уи ц!эр жыжьэ щыІуащ, уи лэжьыгъэм и фІыгъэкІэ.

Арт комитетыр уи щіэгъэкъуэну лъэпкъ зэпыщіэныгъэхэр гъэбыдэным ехьэлІа Іуэхухэр зэфІэзыгъэкІхэм урапашэщ. Къызэгъэпэщакіуэ і эзэу, зэхэщі ыкі зиі эу, зи къзухьыр инущ дэ узэрытці ыхур. Арауи къыщіэкіынщ гуп зэчиифіэхэр зэпшэліэну, уадэлэжьэну щіып-

«Адыгэ псалъэ» газетыр къэдгъэсэбэпу, ныбжьэгъуфІым дыхуейщ дынохъуэхъуну, ныбжь дахэ узэрырикъумкІэ. Сыт шыгъуи укъэзыухъуреихь ныбжьэгъухэмрэ фІыуэ укъэзылъагъу цІыхухэмрэ уащымыщіэну, ехъуліэныгъэщіэ, насыпрэ узыншагъэрэ уиіэну Тхьэм жиіэ!

> Нэхъыжьхэм я хасэу КъШР-м щыІэм къыбгъэдэкІыу Банэ Артуррэ Даур Борисрэ.

Евтушенкэ Николай Никитэ и къуэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм хэщІыныгъэшхуэ игъуэтащ. 2021 гъэм жэпуэгъуэм и 6-м и ныбжьыр илъэси 101-м иту дунейм ехыжащ Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь, къэрал лэжьакіуэ ціэрыіуэ, щіэныгъэлІ ахъырзэман, Хэку зауэшхуэм и ветеран Евтушенкэ Николай Никитэ и къуэр. Ар 1921 гъэм накъыгъэм и 11-м Осетие Ищхъэрэ АССР-м хыхьэ Архонская станицэм къыщалъхуащ, курыт еджапІэр абы

къыщиухащ. 1940 гъэм щегъэжьауэ Дзэ Плъыжьым къулыкъу щищащ. Хэку зауэшхуэм щыlэу Ленинград ихъумащ, Курскэ дугам и Прохоровкэ районым щекІуэкІа зауэм, Днепр гъэбыдэным, Висло-Одерск, зэхэуэхэм, Прагэ хуит къэщІыжыным хэ-

Фронтым къиквыжа нэужь, 1947 - 1952 гъэхэм Осетие-Ищхъэрэ мэкъумэш институтым щІэныгъэ щызэригъэгъуэтри, Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м Бжьэхуц къыщыщіагъэкі Іуэхущіапіэм и Май щіыналъэ къудамэм и агроном нэхъыщхьэу, итlанэ Май МТС-м и агроном нэхъыщхьэу лэжьащ.

1955 гъэм щегъэжьауэ 1974 гъэ пщіондэ Евтушенкэ Николай Май щіыналъэм щыіэ «Красная нива» колхозым и унафэщІу щытащ. Іэтащхьэ щіалэм и нэіэ щіэт колхозыр республикэм щынэхъыфІхэм ящыщ зы ищіат. Абыи республикэм и нэгъуэщі іэнатіэхэми гъавэхэкіхэм псы зэрыщіагъэлъадэ комплекс гъуэзэджэ къахуигупсысри, лажьэу зэтриухуат. Евтушенкэм и фІыгъэкІэ республикэм и мэкъумэшхэкІымрэ къыщрахьэлІэж пхъэщхьэмыщхьэмрэ зэуэ нэхъыбэ хъуат. Ар зи унафэщ кол-хозым ВДНХ-м и дыщэ медалу турэ зы дыжьын медалрэ къыхуагъэфэщауэ щы-

тащ. 1974 гъэм Евтушенкэ Н. Н. Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Министрхэм я Советым и УнафэщІым и япэ къуэдзэ ящІащ. А къулыкъу лъагэм пэрытыху ди хэгъэгум и мэкъумэш ІэнатІэм хэлъхьэныгъэ ин хуищащ, республикэм ит къуажэхэм я псэукІэр иригъэфІэкІуащ.

Николай Никитэ и къуэр щ Іэныгъэ лэжьыгъэми жыджэру пэрытт. 1964 гъэм абы и диссертацэр пхигъэкІри, мэкъумэш щІэныгъэхэм я кандидат, 1972 гъэм мэкъумэш щІэныгъэхэм я доктор хъуащ. 1987 гъэм Налшык къалэ къыщызэlуахагъащіэ, НартыхумкІэ урысейпсо щІэныгъэ-къэхутакІуэ институтым и унафэщ у ягъ эуващ. А институтым хэту абы къызэlуихащ щlэныгъэ лабораторэхэр, цеххэр, заводхэр иухуащ. Нартыху лІэужьыгъуэщІэхэр къигупсысащ,

щІэныгъэ лэжьыгъэу 100-м щІигъу къыт рыригъэдзащ.

Евтушенкэ Николай Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и депутату хэнейрэ хахащ.

Къэрал дамыгъэ куэд къыпэкІуащ нэхъыжьыфІым и гуащІэм. Зауэм зэрыхэтам папщІэ абы къыхуагъэфэщащ Хэку зауэшхуэм и орденым и II нагъыщэр, ЩІыхьым и орденым и III нагъыщэр, «Хахуагъэм па-пщІэ», «Зауэ щІыхьым», «Ленинград зэрахъумам папщІэ», «Прагэ хуит къызэращІыжам папщІэ», «Германием зэрытекІуам папщІэ» медалхэр, нэгъуэщІхэри. И гуащІэдэкІ лэжьыгъэм папщІэ къыхуагъэфэщащ «Социалист Лэжьыгъэм и Лыхъужь» ціэ лъапіэр, Гуащіэдэкіым и Бэракъ Плъыжьым, Жэпуэгъуэ Революцэм я орденхэр. Абы зэрихьэрт «РСФСР-м щІыхь зиІэ и агроном» цІэ лъапІэри.

Евтушенкэ Н. Н. и гъащ о гъуэгуанэр, Хэкум хуиІа лъагъуныгъэр, абы зэрыхуэлэжьар къыдэкІуэтей щІэблэм я щапхъэ нэсу щытынущ.

Сытым дежи дигу илъынущ лэжьакІуэшхуэм, къызэгъэпэщакІуэ жыджэрым, унафэщІ гумызагъэм, цІыху нэсым и фэеплъ нэхур.

КІуэкІуэ К. В., Егоровэ Т. Б., Мусуков А. ТІ., Мэкъуауэ Т. Э., Къуэдзокъуэ М. М., Амщокъуэ Ф. Къ., Ахъуэхъу Т. Б., Ащхъуэт А. М., Берд Хь. А., Геляхов А. С., Говоров С. А., Жанатаев С. А., Жыджэт А. А., Залиханов М. Ч., Зумакулов Б. М., Канунников А. Д., Къардэн М. Н., Къармокъуэ Хь. М., Клевцов М. М., Къуныжь М. А., Маслов Н. А., Нэхущ З. А., Пэнагуэ М. А., Саенкэ Т. В., Сыжажэ Хь. Л., Сэхъурокъуэ Хь. Хь., Уянаевэ А. М., Федченкэ Л. М., Хьэщхъуэжь А. Б., Хъубий М. Б., Шыхъуэбахъуэ М. Хь.

Къэралпсо олимпиадэхэм я мардэщІэхэр

Ди хэкум щылажьэ курытшколхэмяеджакіуэхэр урысейпсо зыхэтыну олимпиадэхэр мы махуэхэм яублащ. БлэкІа илъэсхэм еплъытмэ, 2021-2022 гъэ еджэгъуэм екіуэкіыну зэпеуэхэм щІэ куэд къыхыхьащ. Апхуэдэ Іуэху зехьэкіэщіэхэм лъабжьэ яхуэхъуащ «Сириус» къэралпсо егъэджэныгъэ центрым и унафэщІхэм иджыблагъэ къыхалъхьа жэрдэмыр.

«СИРИУС»-м и унафэщІ Шмелёвэ Еленэ зэрыжиlaмкlэ, 2021-2022 гъэ еджэгъуэм къриубыдэу екІуэкІыну школ олимпиадэхэм еджакіуэ куэд къызэщіаубыдэнущ. Зэхуэдэ Іэмалхэр яІзу зэпеуэхэм хэтынущ УФм хыхьэ дэтхэнэ щІыналъэми щыпсэу ныбжьыщІэхэр.

- Урысей Федерацэм хы-

хьэ щІыналъэ 62-м зыщедгъэубгъуакІэщ иджырей олимпиадэхэр зэрекіуэкіы- дзаплъэу уадэлажьэмэ, дэну Іуэху зехьэкіэщіэ мардэхэм. Абы щізуэ хэдгъэхьа къэзыщіхэм я бжыгъэр нэгъэлъагъуэмэ, щеджэхэм папщіэ фокіа- кіэ. Къалэн нэхъыщхьэр дэм и 28-м къыщыщІэдзауэ жэпуэгъуэм и 29 пщІондэ ми апхуэдэ Іэмал етынырщ. Интернет онлайн-платфорзэрыщекіуэкіынур. Школым щадж предмет зэмылізужьыгъуэ куэдым дэтхэнэми къыкіэлъыкіуэтещІыхьа олимпиадэхэм хэтыфынущ икІи абыхэм зэхэзыгъэувауэ щытахэм къыщыгъэлъэгъуа лэжьыгъэхэр ягъэзэщІэфынущ зэрыгъэзэщІэн къэралым щыпсэу шко- абыхэм школак уэхэм халакіуэ мелуани 5-м щіи- щіыхь хабзэ щыуагъэхэмрэ гъум, - жиlащ Шмелёвэм, онлайн жыпхъэм иту екіуэ- щіыхьа чэнджэщхэр яіэрыкіыну олимпиадэхэр къы- хьэнущ зэпеуэхэм хэта дэтщызэІуихым. - А къэралпсо хэнэми, еджэным нэхъыбэу зэпеуэхэм щытекІуэ ныб- гу зыщылъитэн хуей ІуэхужьыщІэхэри абыхэм я егъэ- гъуэхэр иту. Апхуэдэу саджакІуэхэри зэрыдгъэпэжэ- бийхэр нум дяпэкіи деліэліэнущ.

программэм хэмыхьэ щІэ- джэныгъэ курс зэмылІэуныгъэщіэхэм ирашэліэнущ жьыгъуэхэм, щхьэж дэзызэпеуэхэм хэтыну зи мурад хьэх предмет е щІэныгъэ ныбжышІэхэр. Дэтхэнэ зы унэтІыныгъэ елъытауэ. сабийми Іэмал иІэнущ езыр дэзыхьэх унэтІыныгъэ гуэрым нэхъ шэщ ауэ елэжьы- хуэдэу, жыджэру хэтынущ ну, абыкіэ иіэ зэфіэкіхэм урысейпсо олимпиадэхэм. хигъэхъуэну, абы епха предметхэр нэхъ куууэ иджынми центрым и унафэщ ым и хуэгъэуша хъунущ. Шме- къалэнхэр левэм къызэрыхигъэщам- Джаппуевэ Тамарэ зэрыкіэ, мы гъэм къэралым жиіамкіэ, ар зи пашэ іуэхузыщрагъзубгъунущ Москва щаплэм и лэщагъэлхэр егъэджэныгъэмкіэ и депар- хэтщ ныбжыыщіэхэм я къэтаментым и Іэщіагъэліхэм ралпсо зэпеуэм и къызэгъэилъэс ипэкіэ къыхалъхьауэ пэщакіуэ гупым, я гъэсэнщыта лэжьэкіэщіэм. Абы и хэм ящыщ нэхъыбэ іуэхум

купщІэ нэхъыщхьэр Урысейпсо олимпиадэм и щІыпІэ Іыхьэм мыхьэнэ ин дыдэ зэрыратырщ, сыту жыпІэмэ а япэ зэхыхьэращ школакІуэ нэхъыбэ дыдэ зыхэтыр. ЕджапІэхэм къыщызэрагъэпэщ а япэ теуэгъуэм сабийхэм нэхъ набдзэгубзыхьэх унэтІыныгъэр наІуэ Іуэхугъуэхэм ящыщщ, къэб- хъыбэ мэхъу. Абы мыхьэ-«Сириус- нэшхуэ иІэщ ныбжьыщІэм курсхэр» 4-11-нэ классхэм игъуэтыну зыужьыныгъэмкъэралым и дэтхэнэ сабий-Олимпиадэм и Іыхьэхэр

зэфІэкІыу абыхэм къарикІуахэм хэплъэжа нэужь, нущ абы хэта лэжьыгъэхэр траха видео, лэжьыгъэхэр хуеямрэ ятеухуауэ. Абыхэм ятеирагъэблэгъэнущ онлайн щытыкІэм Школым зэрыщрагъаджэ къызэрагъэпэщыну егъэ-

Къэбэрдей-Балъкъэрым и школакІуэхэри, дапщэщи «Антарес» егъэджэныгъэ зыгъэзащІэ

и шІыналъэ Іыхьэр мы гъэм япэу екіуэкіынущ предмети 6-кІэ. Ахэр нэхъыбэу епхащ къэрал зыужьыныгъэм и дежкІэ нэхъыщхьэу къалъытэ шІэныгъэ-технологие унэтІыныгъэхэм. «Сириус»-м онлайн шытыкІэм тету къызэригъэпэщ зэпеуэхэм жыджэру хэтынуш ди республикэм и курыт школхэм щеджэ сабий куэд. Ди гуапэ зэрыхъущи, школ олимпиадэхэм я пшІэр жылагъуэм нэхъри къышызыІэт зэхъуэкІыныгъэш иджырей зэпеуэхэм къыхалъхьар, - жиlащ Джаппуевэм. - Школ зэпеуэхэм, олимпиадэхэм я фіыгъэкіэ ныбжьыщ Іэхэр я къару йоплъыж, ябгъэдэлъ зэфіэкіхэр здынэсыр къапщытэ. Апхуэдэ зэпеуэхэм зрагъэужь сабийхэм я зэчийм. А зэхьэзэхуэхэм школакіуэ нэхъыбэ хыхьэхукІэ, нэхъыбэми Іэмал яІэнущ ябгъэдэлъ щІэныгъэм и гъунапкъэхэр къапщытэну, абыхэм хэгъэхъуэным адэ-

зэрыхашэнми хущІэкъунущ.

Урысейпсо олимпиадэм

Къинэмыщ ауэ, ди щ ыналъэм щылажьэ курыт школхэм екІуалІэ ныбжьыщІэхэм я зэфіэкіхэр щагъэлъагъуэ «Сириус»-м нэхъапэlуэкlэ къыхилъхьауэ щыта проектхэми. Апхуэдэхэщ «Сириус. Гъэмахуэ. Уи проект къыщІэдзэ», «Иджырей лъэхъэнэм и дерсхэр», «Зэпеуэ иным укъыхузоджэ» проектхэр. Апхуэдэу ди щІыналъэм и школакіуэхэр щіэх-щіэхыурэ ирагъэблагъэ а центрым къыщызэрагъэпэщ джэныгъэ курсхэм. Абыхэм школакІуэхэм я щІэныгъэм щыхагъахъуэ, ябгъэдэлъ зэфіэкіхэм адэкіи зыщра-

кІи хущІэкъуну.

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

Гъэлъэгъуэныгъэхэр

Политикэ

Кавказ Ищхъэрэ

Экономикэ

Жылагъуэ Іуэху

Аргуэру и Іуэху къикІыркъым, зэпымыууи мэтхьэусыхэ

дипломатием жагъын ещІ, «Урысей бзаджэм» пэщІэт Украинэм псоми зыкъыщІагъэкъуэну хъийм икlayэ къызэрыхуриджэри пхыкІынукъым.

Апхуэдэуй хъуащ иджы дыдэ. Венгрием «Газпром»-м кърищІылІащ илъэс 15-м те-щІыхьа зэгурыІуэныгъэ. Абы ипкъ иткІэ 2035 гъэр къэсыхукІэ уасэ пыухыкІамкІэ ди «гъэсыныпхъэ щіыхур» ищэхунущ. «Атіэ, сыткіэ къыпыт мыбы Украинэр?»- щіэупщіэн щыіэщ, ауэ ар зэкіэ иремыпіащіэ. Зэуэ жытіэнщи, куэдкіэ. Япэрауэ, Будапешт ди къэралым газ къыщищэхужынукъым Киев и цІэкІэ - абы лъыс Іыхьэр зыщхьэщех. НаІуэу зэрыщытщи, иджыри къэс Украинэм урысей газыр щищэхур езы Урысейм и деж хуэдэтэкъым, атІэ Европэрт, пыухыкІауэ жыпІэмэ, Венгриерт. ЕтІуанэрауэ, Венгрием ди газыр зэрыГэрыхьэнур Украинэм и бжьамийхэркъым, атІэ Тыркумрэ БосниемкІэ пхыкіхэмкіэщ. Мыбдеж и Іэхэр пыупщіа щохъу: дыгъуэжыфынукъым, бжыгъэхэр зэхигъэзэрыхынфынукъым, транзитымкіэ ахъшэр фіэкіуэдынуш. Иджы дыдэ яутіыпща тырку унэтіыныгъэмкіэ (ар етіуанэщ) газ кубометр мелардищ хуаутІыпщынущ, адрей зы мелардыр АвстриемкІэ икІынущ. Зэрытлъагъущи, ди гъунэгъу къэралым и дежкІэ ар удынышхуэщ. Киев сабэр дрепхъей. Ар хуэтхьэусыхащ Еврокомиссэм, ОБСЕ-м. Аршхьэкі эсыт къыхуащі эфынур?

Фигу къэдгъэкІыжынщи, иужь зэманым къэралитІыр арыншами хуабжьу зэщы-Іеящ. Украинэм, урысхэми яхуэдэу, мэжэрхэми (апхуэдэущ ижь лъандэрэ адыгэхэр венгрхэм зэреджэр) я бзэр къыщалъытэркъым, ліэщіыгъуэ куэд хъуауэ абы мымащІ у щыпсэу пэтми. Ар урикъункъэ щхьэусыгъуэу?

Будапешт щраджащ Киев и ліыкіуэр. Абы жраїащ Венгриер зэрыкъэрал щхьэхуитыр икІи гъэсыныпхъэр сыт хуэдэ уасэкІэ къищэхунуми зыми еупщІын зэрыхуэмейр. Абы къыдэкІуэу гурагъэІуащ Украинэр НАТО-м хуэзышэ гъуэгур Венгрием зэрызэхуищІынур: Атлантикэ ищхъэрэ блокыр хуейкъым щытыкІэр зэщІэзыгъаплъэ икІи хьэ-

Апхуэдэ лъэбакъуэм иужькІэ Украинэм и Іуэхухэр егъэлеяуэ зэіыхьащ: иджы абы «дунейм щынэхъ фlей дыдэ газыр» (преуасэхэмкІэ къищэхун хуей хъунущ. Мыгъуэр рэ?

Саакашвили

къыщыщІахэр

СААКАШВИЛИ Михаил (ауаныщіу Мишко фіащащ) ныбжьышхуэ имыіэми, куэд зыгъэунэхуа ціыхущ. Па-

лъэ кlэщlым ар хунэсащ «розэхэм» драхьейуэ (2006

гъэм Куржым щекіуэкіа революцэм арат фіащар) пре-

зидент хъуну. Къулыкъур хузехьакъым, псори зэхигъэзэрыхьаш. Хэбгъэзыхьмэ, къэралыр «хигъэп-

кlащ»: и жыlэм щlэкlа Осетие Ипщэм 2008 гъэм шы-

щхьэуlум теуэри щымыгъупщэжын удын къылъысащ:

Урысейм Іэгъуэблагъэм щиІэ къарухэм куржыхэм я дзэр

ипіэ ирагъэтіысхьэжащ псынщіэ дыдэу. Мишко и

щхьэпсыншагъэм къыхэкІыу ди гъунэгъу къэралым

фІэкІуэдыпащ Осетие Ипщэмрэ Абхъазымрэ - и щІы-

Иужькіэ езым Куржыр ибгынэн хуей хъуащ емыкіу

пылъу - сэтей къэхъуат абы щІэпхъаджагъэ куэдыкІей

зэхищІыхьауэ, Хэкум епцІыжауэ, ахъшэ зэхидыгъуауэ,

н.къ. Куржым и гражданствэр щхьэщахащ, дуней псом къыщалъыхъуэну ягъэуващ. Псори зэхэту езым къы-

ЩтапІэ ихьэжа президентыр и щхьэр здихьынум егупсысакъым - абы къыпэплъэрт куэд щІауэ «и ныб-

жьэгъужь» украин унафэщІхэр. «ЗэмыщхьитІ зэри-

хьэлІэркъым», - жаІэ. ЯпэщІыкІэ яхэзэгъаи хуэдэт, ауэ

зигъэпІийуэ, зыгуэрхэр дигуэну щыхуежьэм, щІыпІэ

пхыдзам - Одессэ къалэм - ягъэкІуащ Іэтащхьэу. Дэ

зэхэтхакъым абы а къалэм щригъэкlуэкlа лэжьыгъэм

теухуауэ куэд. Зэ и цІэр жамыІыжыххэ хъурт, зэми къы-

къузужырт. Ауз сыт щыгъуи и гуращэр зыт: пщІзгъуалэм

тесу, накъырапщэхэр къыбгъурыту Куржым игъэзэжы-

нырт. Зыщыгугъыни иІэт: абы къринат партым щыщ и

ІупэфІэгъухэр, къулыкъухэр зыхуигуэша и пыхъуэ-

пышэхэр. Уеблэмэ и партыр хэхыныгъэхэм хэт мыхъуну

налъэм и Іыхьэ тхуанэр.

хуэгъэза уголовнэ Іуэху 13 къаІэтат.

КИЕВ есэжауэ щытын хуейщ иужь зэ- зи мыгъуар а цІыху къызэрыгуэкІхэрщ. А маным зы щІыпіи зэрыщемыхъуліэм. Абы и къэралым гъэсыныпхъэ щІыхуэм и уасэр процент 70-кІэ щыдэкІуеинущи, цІыхухэм епіэщіэкіыу фіамыщіымрэ пхъэмрэ зрат, ауэ ахэри кіуэ пэтми нэхъ лъапіэ мэхъу.

АтІэ, сыт Киев? Ар апхуэдэ удынхэм есэж хуэдэщ. Абы егупсысыным, хэкІыпІэхэр къалъыхэуэным, псоми яужэгъуа я политикэр нэхъ губзыгъагъэ хэлъу зэрахъуэкІыным я піэкіэ, украин къулыкъущіэхэм уафэм хъыринэ иращіэ. Ахэр здэщыіэр уафэм хыринэ иращіэ. Ахэр здэщытэр нэгъуэщі дунейщ. Псалъэм и хьэтыркіэ, зи гугъу тщіы зэман дыдэм Шынагъуэншагъэмкіэ советым и секретарь Данилов Алексей къыхелъхьэ кириллицэр латин алыфбейкіэ... зэрахъуэкіыну. Абы нэхърэ нэхъ гукъеуэ яІэжкъым... Ар дыдэмкІэ щіэхъума мэхъу ебгъуанэ ліэщіыгъуэм къыщыщІэдзауэ Киев къикІуа гъуэгуанэр, абы и тхыдэмрэ щэнхабзэмрэ. Мурадыр зыхуэгъэзари Урысейм сыткІи зыпыІуидзынырш, жыжьэу зыпагъэкІуэту Европэ дыгъэлыр зытет алыфбей лъэщым те хьэнырщ.

Пэжу, а жэрдэмыр щІэкъым. Уеблэмэ епщыкіубгъуанэ ліэщіыгъуэм Польшэм щыжавауэ щытащ Къухьэп в Урысейр (арат а зэманым Украинэм зэреджэр) латиным тегъэхьэн хуейуэ. Итlанэ Галичинэр (Къу-хьэпlэ Украинэр) Польшэм еипэ хъуну къалъытэрт. АрщхьэкІэ зэрылъабжьэншэр къагурыІуэри, занщІэуи щІалъэфыжащ, ауэ ящыгъупщэпакъым, иужькіи къыщыдра-гъэжеиж къэхъуу. Жэуапым зыпигъэплъакъым: къэралым и ціыхухэм зэреупщіам къигъэлъэгъуащ абы щыпсэухэм я процент 87-р кириллицэм текІыну зэрыхуэмейр, арэзыр процент 11-рщ, адрей проценти 2-м я дежкІэ псори зыщ.

Иджыри аращ. А жэрдэмыр даІыгъакъым властым щыщхэми. ЩэнхабзэмкІэ министрым жиlащ латин алыфбейм зратын и пэкІэ къэралым и цІыхухэм украиныбзэр зрагъэщІэн хуейуэ. Еджагъэшхуэхэм къызэрахутамкіэ, къэралым щыпсэухэм (Донбассыр хэмыту) я процент 31-рщ украиныбзэм хуиту ирипсэлъэфыр, адрейхэр

абы хуэшэрыўэрктым, зымыщій яхэтщ. Аршхьэкіэ пхрыкіынкій мэхту. Иужь лъэхтэнэм Украинэм и политикхэм хьэдэгъуэдахэ зыкъом ялэжьащ уи акъылым къыпхуимыгъэт асэу. Мыри аращ. Ар нэхъыфікъэ, гъэсыныпхъэ лъэпіейр къыззидент Зеленскэм зэрыжиlащи) европей дипхынум уегупсысу уи щхьэр бгъэуз нэхъ

Къыщыдгуры Гуэм, кІасэІуэ мэхъу

ТЕЛЕВИДЕНЭМ къит хъыбархэм нэхъри уагъэгузавэ: коронавирус уз шынагъуэр нэхъри дуней псом къобгъэрыкіуэ джатэ къихакіэ. Апхуэдизу хъийм икіащи, яхуэубыдкъым, дохутырхэри, хущхъуэхэри, сымаджэщхэри, Іэмэпсымэхэри пагъэува пэтми. Нэхъ гущІэгъунши мэхъу: къахуемыгъэлу лІэхэм я бжыъэм хохъуэ.

Еджагъэшхуэхэм загъэзахуэ: дызыпэмыплъа гуэри къэхъуакъым, дэ вжетІат жэпуэгъуэ мазэм узым зэрызигъэткІиинур. А псалъэхэм ди гур фІы ящІыркъым, ауэ драгъэгупсыс: тхузэфІэкІ псори тщІэуэ пІэрэ а емынэунэм зыщытхъумэн, къытхуэгъэзахэр ди Іыхьлы-благъэхэр, ныбжьэгъухэр, нэгъуэщІхэр къедгъэлын папщІэ. Абы папщІэ куэди ухуейкъыммастэ зыхебгъэлъхьэн хуей къудейщ. Ауэ, телъыджэращи, ар нэрыгъыу зыубыдахэр яхуэгъэхъейкъым, сымаджэщым къытехуэу яшэр нэхъыбэ хъуми. Хэбгъэзыхьмэ, мыпхуэдэ теплъэгъуэ урохьэлІэ. Хьэблэ щ алэхэр мэуэршэр къыдэк ауэ. Зи щхьэфэ имыІэбэ къагъанэркъым. Ауэрэ нос коронавирусым. Зым жеlэ вэсэмахуэ жэнэзы зэрыщыlар: «Тхьэмыщкіэр мис а уз етам иліыкіащ. И фызри, и къуэшитіри сымаджэщым хьэдэщІэлъхьэм хэтыфакъым, щІэлъщи». Дызэсэжа псалъэмакъщ. Ауэ уахэупщіыхьа иужь нэхъ хьэлэмэт къыщіедз: зэдэуэршэрхэм ящыщу зыми узым ущызыхъумэ хущхъуэ зыхригъэлъхьакъым.

ЩапхъэкІэ жыжьэ сыкІуэнукъым - сэ ар си хьэблэм шызгъэчнэхуащ. Мастэ зыхебгъэ уныр зэрытыншыр, абы папщіэ чэзум ухэтыни рентген зэбгъэплъыни узэрыхуэмейр зэрыжесІари япхырыкІакъым. Арэзы къыздэхъуа хуэдэщ зэрысэбэпымкІэ, ауэ аркъудейщ: мастэ зыхезыгъэлъхьэн хуейр нэгъуэщ хэрш, езыхэр лъэныкъуэкІэ щытщ...

ЦІыху 882-рэ - ар бжыгъэ шынагъуэщ, Тхьэмахуэ зэхуаку блэкіам дунейм къыщыхъуахэм я гугъу зыщі теленэтыныр езыгъэкІуэкІым а лъэхъэнэ кІэщІым апхуэдиз илІыкІауэ дыхигъэгъуэзащ. Къигъэпсалъэ дохутырым зэрыжиІэмкІэ, иджы ныбжьым зыри елъытакъым: коронавирусым ирещ!ык! жьыри щ!эри, узыншэхэри, нэхъ лъэрымыхьхэри.

Абы щыгъуэми, трегъэчыныхь: мастэ зыхрагъэlуну цІыхухэр епіэщіэкіыркъым. Дохутырхэм зэрагъэбелджыларащи, а хущхъуэхэр шэсыпІэщ узым укъелынкІэ: къыпкърыхьэми, къыптехьэлъэнукъым сымаджэщым ущІэгъуэлъхьэн хуэдэу.

Иджы къагъзув мастэ зыхрагъзјуну ехуліэн хуейуэ ІэнатІэ Іут псори. Ауэ ар хабзэм къемызэгъщ икІи ямыдэнщ. А псоми къадэкІуэу къаугъэшхуэ къызэрыкіынщ. Псалъэм и хьэтыркіэ, ЛДПР-м и Іэтащхьэ Жириновский Владимир псоми хущхъуэ фіэкіыпіэ имыlэу зыхрагъэлъхьэну езым и партым къызэригъзувар и щхьзусыгъуз нэхъыщхьзу жеlэ эсерхэм папщіэ куэдым іэ зэрамыіэтар. Сліож, зытебгъэщіэн уиІэмэ, хъарзынэкъэ?

Сыт хуэдэу щытами, коронавирусым цІыхухэр лъэрыщІыкІ щищІ США-м вакцинэр зымыдэу къэувахэм яхэтщ а узым махуэ къэс пэщІэт... дохутырхэри. Абыхэм къалъытэ ирагъэзыныр хабзэмрэ демократиемрэ емызэгъыу.

Атіэ хэкіыпіэр сыт? Дохутырхэм къызэралъытэмкіэ, вакцинэхэр зыхезыгъэлъхьа урысей мелуан 40-м иджыри апхуэдиз къыщ игъужамэ, уз зэрыц алэр икІуэтынут. Аращи, псори икІэм-икІэжым зэхьэлІэжар дэращ, ди зэхэщ ык ырщ. Пэжщ, мастэ зыхомыгъэ уну ухуитщ, ауэ я нэхъ мащ эрамэ нэк у упхъуэ зэыпіумылъым и зэранкіэ лажьэ зимыіэ нэгъуэщіыр пцІэлэнри цІыхугъэншагъэщ.

• ШІыпІэ дахащэхэр

Тхакічэ ныбжьыщіэхэр зэіуощіэ

Кавказ Ищхъэрэм и хэгъэгухэм я тхакіуэ ныбжьыщі эхэр жыджэру Владикав- дикавказ кіуащ усакіуэхэу Щомахуэ Даказ щекіуэкіа тхакіуэхэм я урысейпсо рье, Милосердовэ Еленэ, Мазуренкэ Машколым хэтащ. Ар къызэригъэпэщащ Социально-экономикэ, акъылыфІагъэ программэхэмкІэ (СЭИП) фондым, Печатымрэ ціыхубэ коммуникацэхэмкіэ федеральнэ агентствэмрэ «Юность» журналымрэ и дэІэпыкъуэгъуу. Къэбэрдей-Балъкъэрым и ліыкіуэу а зэхыхьэм тхакІуитху хэтащ.

АПХУЭДЭ зэlущlэхэр илъэс зыбжанэ хъуауэ Урысей псом щрагъэкІуэкІ икІи абыхэм мыхьэнэшхуэ яІэу къалъытэ, сыту жыпіэмэ щіалэгъуалэ зэхуэсхэм я нэхъыбэм литературэр ІэщІыб щащІ, проект лэжьыгъэхэм нэхъ трагъащІзурэ. УсакІуэхэмрэ тхакіуэхэмрэ я школым Іэмал щаіэщ тхакіуэ іззэхэм я тхыгъэхэм, литературэ журналхэм зыщыхагъэгъуэзэну. Зэгущгэм хэтхэм гу лъатэ тхакІуэхэм я Іуэху бгъэдыхьэкІэхэмрэ я дуней лъагъукІэмрэ зэхъуэкІыныгъэхэр зэрыхалъхьэм. Нэгъабэ, эпидемием къыхэкІыу, зэхуэмызэфами, зэпэlэщlэу зэхыхьэр къызэрагъэпэщащ. Мы гъэм тхакіуэхэм зэіущіэну Іэмал яіащ.

Хабзэ зэрыхъуауэ, зэхыхьэм хэтхэм заугуэшри, семинаритным я зэфіэкі щоплъыж, тхакІуэхэмрэ усакІуэхэмрэ къыхузэрагъэпэщхэм тхыгъэхэр щызэпкърах, я еплъыкІэхэмкІэ щызохъуажэ. ТхакІуэхэм я семинарыр мы гъэм иригъэкlуэкlащ «Юность» журналым и редколлегием хэт тхакіуэ Абузяров Ильдар. УсакІуэхэр зэхыхьэм щепсценарист Гончуков Арсений. Ар и чэнджэщ щхьэпэхэмкіэ кърихьэліахэм ядэгуэшащ. КъищынэмыщІауэ, программэм хэхъэрэм и иджырей литературэм и зыужьы- хуэ Дарьещ. ныгъэм теухуахэр.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и лІыкІуэу Вларинэ, Асадулаевэ Каринэ сымэ. Апхуэдэу Налшык икіащ Къэбэрдей-Балъкъэр, Осетие Ищхъэрэ - Алание республикитым я цІэкІэ зэхыхьэм хэта усакІуэ Рамонов Алан. Зи цІэ къитІуа дэтхэнэми нэхъапэм Социально-экономикэ, акъылыф агъэ программэхэмкіэ фондым пыщіэныгъэ хуиіащ.

Зэlущіэм хэтахэм къыхагъэщащ а зэхыхьэхэм иджырей литературэм и Гуэху зэ-Іумыбзхэмрэ ахэр зэрагъэзэкІуэжынымрэ тепсэлъыхынымкІэ ІэмалыфІу зэрыщытыр, литературэм ехьэл а апхуэдэ зэхыхьэ купщафіэ нэгъуэщіхэм къызэрызэрамыгъэпэщыр. Школым ирагъэблэгъа тхакіуэхэмрэ усакіуэхэмрэ зэрыціыхуащ, ныбжьэгъу зэрыгъэхъуащ икІи дяпэкІи зэрыщІэну, зэпсэлъэну, гъунэгъу республикэхэм щекіуэкі зэіущіэхэм дяпэкій зэдыхэтыну зэгурыІуащ.

Си щхьэкіэ срогуфіэ литературэм щізупщІэ зэриІэм, ди къэралым абы зэрызыщиужьым, - къыхигъэщащ Гончуков Арсений. - ЗэфІэкІ зиІэ тхакІуэхэмрэ усакІуэхэмрэ зэрызэрылъагъур, зэрызэпсалъэр уасэншэщ. Нобэр къыздэсым дуней псом и литературэ еджапІэ нэхъыщхьэхэм я Іуэху бгъэдыхьэкІэхэм ящыщщ зэхүэзэүрэ зэпсэлъэныр.

ТхакІуэ нэхъыжьхэм ныбжьыщ эхэр къыхураджащ художественнэ тхылъ нэхъыбэ еджэну. Зэхыхьэ нэужьым мастер-классхэм я унафэщІхэм къагъэлъэгъуащ Урысэлъащ тхакіуэ, усакіуэ, режиссёр икіи сейм, хамэ къэралхэм я тхакіуэ ныбжьыщІэхэм я XXI зэхуэсым ягъэкІуэнухэр. ТхакІуэхэм я цІэкІэ абы хэтынуш Шэшэным щыщ Салаханов Іэдэм, усакіуэхэм я тащ творческэ зэlушlэхэр, Кавказ Ищ- лlыкlуэр нэгъаби а зэхыхьэм щыlа Щома-

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

«ЩыІащ апхуэдэ зэман»

Налшык дэт Лъэпкъ музейм апхуэдэ фіэщыгъэ ијзу къыщыззјуахащ пасэ зэманым къалащхьэм и теплъэу щытам и щыхьэт сурэтхэм я гъэлъэгъуэныгъэ гъэщІэгъуэн. И сурэт гъэтІылъыгъэхэр и гуапэу музейм къритащ Ставрополь шІыналъэм и СурэтышІхэм я зэгухьэныгъэм хэт Кузнецовэ Наталье.

СВЕТЛАНЭ къыщалъхуащ икІи къыщыхъуащ Налшык. Краснодар и художественнэ училищэр къиухащ. Илъэс 20-кІэ Лъэпкъ музейм щылэжьащ гъэлъэгъуэныгъэхэр къызэзыгъэпэщ сурэтыщіу.

Утыку кърахьа лэжьыгъэхэм яхэтщ уни 8-м я макетхэр. СурэтыщІым зэрыжи-ІэмкІэ, абыхэм ухуэныгъэхэр зэрыщыт дыдэм хуэдэу къищу аракъым, атІэ а теплъэхэм кърат гупсысэхэр, къапкърыкІ къарур яхэ-гъэпщкІуащ. Музейм и пэшым щыплъагъу сурэтхэм къищ ухуэныгъэхэм я нэхъыбэм я проектхэр зышІыгъар КъБКъУ-м и инженер-техникэ факультетыр къэзыуха Битокъу Владиславщ. Зэман зэхуэмыдэхэм абы и къалэмыпэм къыпыкіащ унэхэм, іуэхущіапіэхэм, нэгъуэщІхэми я проектхэр. ВДНХ-м и союзпсо гъэлъэ-

гъуэныгъэхэм Къэбэрдей-Балъкъэрым къыбгъэдэкІыу хэтащ ар, транспорт управленэм и дизайнер бюром и унафэщІу щытащ. Владислав и ІэдакъэщІэкІнабдзэгубдзаплъэу еплъ дэтхэнэми и гум къыщыушынущ гукъэкіыж іэфіхэр, унэхэр зымылъэгъуахэми ахэр ягу зэрыдыхьэнум шэч хэлъкъым.

«ЩыІащ апхуэдэ зэман» гъэлъэгъуэныгъэм апхуэдэуи къыщыхьащ Урысеймрэ КъБР-мрэ я СурэтыщІхэм я зэгухьэныгъэм, Урысей Ипщэм и пленэристхэм я «Колесо» зэгухьэныгъэм хэт, Сочэ къалэ илъэс къэс щекІуэкІ дунейпсо пленэрым и

къэпщытакІуэ унафэщ Дзэгъэл Ізуес и лэжьыгъэхэри.

Гъэлъэгъуэныгъэм хэтщ Налшык къалэм и тхыдэр къэзыгъэлъагъуэ уэрамхэр, фэеплъхэр, нэгъуэщІхэри. Апхуэдэуи музейм и гъэтІылъыгъэхэм къахохъуэ: ар егъэджакІуэ Доценкэ Л. Ф. и гъащ Іэмрэ и гуащІэмрэ къэзыгъэлъа-

гъуэ дэфтэрхэрщ. Выставкэр зэзыгъэлъагъуну хуейхэм апхуэдэ Іэмал яІэнущ щэкІуэгъуэм и 2

ИСТЭПАН Залинэ.

Сурэтхэр КЪАРЕЙ Элинэ трихащ.

гъуэр къэсыху. жыпхэм кърах хуэдэ...

Луганэ гуэлыр Италиемрэ Швейцариемрэ я зэхуакум щы Іэщ, Альп къуршхэм я

лъащіэм хуэзэу. Абы километр зэбгъузэнатіэ 49-рэ къызэщіеубыдэ, метр 288-м нэс

и кууагъщ, псыежэх мыин зыбжанэ холъадэ, ауэ хэжыр Трезэ и закъуэщ. Гъэм и сыт

хуэдэ зэманми зэрыдахащэщ, бдзэжьей лъэпкъыфІхэмкІэ къулейщ. Хьэуар сыт

щыгъуи щыкъабзэщ, пшагъуэ зэи щхьэщыхьэркъым. Мыбы я узыншагъэр

щрагьэфіэкіуэжыну ціыху куэд щопэкіу накъыгьэ мазэм къыщыщіэдзауэ жэпуэ-

ДЭ дыщыгъуазэщ піалъэ кіыхь хъуауэ тым и закъуэкіэ зэфіэкіынукъым, аращи, пІэм ирагъзувэр сыт?

Ахэр хьэзырщ ахъшэ къыдагъэхуэн хэр щІалэхукІэ жьы зэрыхъунум егупсысы-

Банк нэхъыщхьэм и Іэтащхьэ Набиуллинэ Эльвирэ епіэщіэкіащ езым и къўэдзэм и псалъэхэм пэlэщlэ зищlыну икlи цlыкlухэр къаймэщlэкlыу, яхуримыкъуу ахэр «хуабжыу къемызэгъыу» къилъытащ. псэухэм? Швецов Сергей апхуэдэхэм я Арщхьэкіэ Іуэхур здэщыіэр езы псалъэхэркъым, атІэ абыхэм къарыкІырщ - пенсэ ахэр щІэгъэкъуэныншэу дунейм къытетыныр апхуэдизкІэ хьэлъэщи, ар бюдже- нэнущ.

къэралым и финанс ІэнатІэр либерал щІалэхукІэ я улахуэхэм хагъэкІыурэ жьы гупсысэкіэ зиіэ ціыхухэм зэраіэщіэлъым. хъуа иужь къратыжынухэр зэхуахьэсынущ. Ахэр сыт щыгъуи хущІокъу дэ, нэхъыжьхэр, Уеблэмэ, Лъэпкъ зэІузэпэщыныгъэмкІэ дызыщІапІыкІа социализмэм и нэщэнэ фонд щымыІэмэ, абы къэралым и мылъку сыт хуэдэри ягъэкІуэдыжыну. Ауэ абыхэм я хамылъхьэ хуэдэщ. Аращи, либералхэм къыхураджэ пенсэ ІэнатІэм «социализмэм и кіэкъинэхэм» кіэ щратыну. Дауи, а ахъпапщІэ сыт хуэдэ Іэмалри къагъэсэбэпы- шэ ягъэтІылъхэр зыхъумэнури уней пенсэ ну. «Пенсионерхэм дадэlэпыкъуну тlэкlу фондхэр зыlэщlэлъхэрщ. Иужьрейхэм кіасэіуэ хъуащ», - жиіащ иджы дыдэ Уры- ахэр банкхэм, мылъкур зезыгъакіуэ нэсейм и Банк нэхъыщхьэм и унафэщІым и гъуэщІхэм ират хъунущ, кърагъэгээсэбэяпэ къуэдзэ Швецов Сергей. Абы къелъытэ пыну. Апхуэдэ щ ык із кіз иджырей пенсиокъэралым фІэкІа нэгъуэщІым щымыгугъ нерхэркъым икІи я зэманыр къэсмэ пенпенсионерхэр социализмэм и щіэину сэм кіуэнухэркъым зэхуахьэс мылъкур КъулыкъущІэм трегъэчэныхь езы ціыху- зэзыгъэзэхуэнур. Ціыхухэр зэтрагъэуіэфІэнущ илъэсипщІ зыбжанэ дэкІмэ, ахъну - нэгъуэщІу жыпІэмэ, я пенсэ хуагъэу- шэфі яІэрыхьэну къагъэгугъэурэ. Ауэ а вынум папшіэ я лэжьапшіэм хэкі ахъшэ псори таурыхъщ. Жьы хъуахэм зыкъызэхуахьэсыну. Мис ар капитализмэш. Ауэ шІагъэкъуэнукъым мылъкушхуэ зыбгъэсыт апхуэдэ гупсысэкІэхэм дызыхуашэ- дэлъхэм. Абыхэм зыщыгугъыну яІэр зыщ къэралырщ.

А псом и щІыІужкІэ щІэупщІапхъэщ: сыт ящІэнур ягъэтІылъын зимыІэхэм, зи улахуэ гугъу ищІыркъым, ауэ жэуап ярит хуэдэщ:

ягъэува пэтми, щыгугъырт иджырей властхэм хуэмыарэзы цІыхухэм ираджэжыным. Зи хьэлкІэ псынщІэ ціыхур ар къыщыхъунум пэплъэурэ езэшагъэнущ. Арати, мурад ищіащ щэхуу а къэралым кіуэжыну. Абы гъунапкъэр зэрызэпиупща щыкіэр зэкіэ къагъэнэ-Іуакъым, ауэ и лъэр Батуми нихусащ. А къалэм зэрыщыІэр хабзэхъумэхэм къезыгъэщІари езыращ. И Хэкуу щытам (зыщывмыгъэгъупщэ Мишко Куржым и гражданствэ зэримы эжыр) зэрынэсыжу, жи ащ ек уэкІыну хэхыныгъэхэм хэтыну. Сыт щхьэкІэ? Абы кърикІуахэр ямыдэу цІыхухэр етІуанэ махуэм къэувын папщіэ. Саакашвили къилъытэрт ціыху минищэ хуэдиз Руставели и проспектым тришэмэ, унафэщІхэр текІыну. Итіанэ, щытыкіэр зэтес ящіыжын папщіэ езыр ирагъэтІысхьэнут президентым и шэнтжьейм. АтІэ, апхуэдэу щыщыткіэ, гъунэгъуу щыіэмэ нэхъыфікъэ щіыпіэ жыжьэ къыщамылъыхъуэжу. АрщхьэкІэ «розэхэм я

революцэхэр» къамыгъэзэжыну зэрыблэкlар къыгурыІуакъым. Саакашвили Михаил тыншу яубыдащ икіи яшащ тутнакъэщ нэхъ ткІий дыдэм - Руставели къалэм и лъэхъуэщым. Властхэм быдэу жа!э ар абы щ!эх къимыкіыну. Хуэбгъэфащэ зэрыхъунумкіэ, и мурадхэр зригъэхъуліэн папщіэ ціыху гъащіэм емыгупсысу сытри зыщіэфыну хьэзыр политикыр езым и унапіэ дыдэм екІуэлІэжа хуэдэщ.

> «Махуэкум» и къыдэкІыгъуэр зыгъэхьэзырар ШАЛ Мухьэмэдщ.

Егъэджэныгъэ

Республикэм и тхыдэ напэкІуэцІхэр

прошлого и настоящего - къызэрыхуагъэфэщар. к будущему» сурэт-тхылъ **гъэлъэгъуэныгъэ иныр. Ар** дей-Балъкъэрым къызэрагъэпэщащ Къэ- кlуэу, Урысей псор зэрыгушбэрдей-Балъкъэрым къэралыгъуэр илъэси 100 кіуэ Пащіэ Бэчмырзэ, зэрырикъум и щІыхькіэ.

3ЭХЫХЬЭР хащ икІи къэпсэлъащ биб- ней псом къыщацІыху музылиотекэм и унафэщІ, про- кант Темыркъан Юрий, фессор Емуз Анатолэ. Ар щІэныгъэлІхэу Къумахуэ тепсэлъыхьащ илъэси 100- Мурэдинрэ Залиханов Михакіэ узэіэбэкіыжмэ, Къэ- илрэ ціэрыіуэ щыхъуар. бэрдей-Балъкъэрым щыпсэу лъэпкъхэм къэралыгъуэ гъэм епха дэтхэнэ лъэбаяІэ зэрыхъуам, абы щыщІэ- къуэри, и ехъулІэныгъэхэмдзауэ республикэм къикіуа рэ текіуэныгъэхэмрэ, гъзутхыдэ гъуэгуанэм.

- Тхыдэм уриплъэжмэ, нэ- рэ рылъагъущ а илъэсхэм щІы- хъунукъым. Апхуэдэу зыналъэм ис лъэпкъхэм эко- щыдгъэгъупщэ хъунукъым номикэ, социальнэ, щэн- зи лэжьыгъэфІкІэ, Іущы-

ЕгъэджакІуэхэм я ду-

рал библиотекэм жэпуэ- гъзужьар, республикэм и гъуэм и 1-м щекіуэкіащ ехъуліэныгъэхэм пліэнейрэ «Кабардино-Балкария: от къэрал дамыгъэ лъапіэхэр

> А лъэхъэнэрш, Къэбэркъыдэи хуэ ди лъэпкъ усакіуэ, тха-Мечиев Кязим, ЩоджэнцІыкІу Алий, Кулиев КъайкъызэІуи- сын, КІыщокъуэ Алим, ду-

> > Республикэм и зыужьынынэхупІэхэмрэ гузэвэгъуэхэмзыщыдгъэгъупщэ

Мэлбахъуэ Тимборэ и хабзэ, щіэныгъэ, нэгъуэщі гъэкіэ, къарукіэ республи- къутналмэсу къалъытэ ди ціэр зезыхьэ Лъэпкъ къэ- унэтіыныгъэхэм зэрызра- кэм и къалэхэмрэ къуажэхэмрэ зыухуахэм я зэфіэкіыр, ди нэхъыжьхэм къытхуагъэна щэнхабзэр, хабзэр, - жиІаш Емузым.

Абы и псалъэм къыхикъэрым и цІыху 35-м «Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь» щІыхьыцІэр къызэрыхуагъэфэщар.

лІыгъэм къыпэкіуэу «Со- ликэм и нобэрей усакіуэхэм вет Союзым и ЛІыхъужь» ціэ лъапіэр хуагъэфэщащ убыдэу. зауэлІ 33-м.

уэшхуэ орденым и япэ на- щІэныгъэ къалэ» щіыхьыціэр къыхуагъэфэщащ.

республикэм зэ-Нобэ маным и гугъуехьхэр къы- гъуэм, хъыбарегъащіэ Іэна зыужьыны- тіэхэм я ліыкіуэхэр. зэринэкІыурэ гъэм и гъуэгум хуокіуэ. - Къэбэрдей-Балъкъэрым

и къэралыгъуэр къызэрыунэхурэ илъэс пшІы бжыгъэхэр къызэзынэкlа ди лъэпкъхэм зыужьыныгъэм и гъуэгуанэ дахэ къакІуащ. Іуэры уатэр зи лъабжьэу къежьа щэнхабзэр дуней псом къыщалъыта профессиональнэ гъуазджэ лъагапІэм нэсащ, ціыхубэм щІэныгъэ зэрызрагъэгъуэтар республикэм и ехъулІэныгъэхэм лъабжьэ быдэ

Анатолэ. Выставкэм хагъэхьа тхылъ, журнал, газет, сурэт, нэгъуэщ лэжьыгъэхэм къыщыгъэлъэгъуэжащ республикэм къикІуа гъуэгуанэ купщІафІэр.

яхуэхъуащ, - жиІащ Емуз

Гъэлъэгъуэныгъэм и зы Іыхьэр хухахащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и нобэрей гъащіэм, и социальнэ-экозыужьыныгъэм, лъэпкъ политикэм, щэнхабзэ гъащІэм къыщыхъу Іуэхугъуэхэм, Урысейм и налреспубликэм и дахагъэм. «Созвездие великих имён». «Спорт» унэтІыныгъэхэм хагъэхьащ щІэныгъэм, спортым, щэнхабзэм зэфіэкі шызиІэ, республикэр зэрыгъэщащ Къэбэрдей-Балъ- гушхуэ и цІыхухэм ятеухуа литературэр.

я Іэдакъэ-УсакІуэхэм щіэкіхэр щызэхуэхьэса дапхъэ щхьэхуэ ягъэуващ, клас-Зауэ зэманым зэрахьа сикхэм къадэкІуэу, респубтхыгъэхэри къызэщІи-

Выставкэм тепсэлъыхьащ Налшык къалэм Хэку за- библиотекэм и унафэщІым лэжьыгъэмкІэ гъыщэр тыгъэ къыхуащ ащ и къуэдзэ Арзанунц Алекикіи «Зауэлі щіыхым и сандрэ. Гъэлъэгъуэныгъэр къыщызэІуахым хэтащ ІуэхущІапІэм й лэжьакІуэхэмрэ тхылъеджэхэмрэ,

БЖЬЫХЬЭЛІ Розэ.

Илъэсибгъум

ситетым психологиемкіэ факультетым илъэсибгъу фіэкіа зи мыныбжь хъыджэбз цІыкІу гъэтІысхьащ.

Урысейм кІуэ пэтми щыхохъуэ я сабийхэр школым ямыгъакіуэу, унэм щіэныгъэ шрагъэгъуэтыныр нэхъ къэзыштэ адэ-анэхэм я бжыгъэм. Апхуэдэ хуитыныгъэ адэ-анэхэм ярет N273-

Тепляков Виктор и пхъур «вундеркинду» къилъытэркъым, егъэджэныгъэм сыхьэтиплІ нэхърэ нэхъыбэ махуэм тримыгъэкІуадэу

тыныгъэ ирамыту, егъэджакІуэхэр я унэ щызэблэжу ирагъаджахэми ящыщкъым Алисэ. Езым нэхърэ нэхъыщіэу анэкъилъхуих зиіэ хъыджэбз ціыкіур дэанэкъилъхуих

Адэкіи зэпеуэ инхэр къыпоплъэ

Норвегием щекіуэкі бэнэкіэ хуитымкіэ дунейпсо чемпионатым Урысей Федерацэм и командэ къыхэхам домбеякъ медаль къыхуихьащ ди лъэпкъэгъу Бижо Тимур.

СЛОВАКИЕМ и ціэкіэ банэ Салказанов Таймураз финалым и Іыхьэ пліанэм шыхуэзат ди щІалэр. Абыхэм я зэпэщІэтыныгъэр 2:2уэ иухащ. АрщхьэкІэ бэнэкІэ спортым щагъэува хабзэхэм ипкъ иткІэ иужьу балл къэзыхьар текІуауэ къалъытащ. Ар Салказановрат.

КъыхэзыгъэщІа и хьэрхуэрэгъур финалым зэрыкіуам къыхэкіыу Бижор адэкІэ домбеягъ медалым щІэбэныну Іэмал игъуэтащ. КъыкІэлъыкІуэ зэІущІитІым къыщыпэувахэм щатекІуэри, Тимур ещанэ увыпіэр щызыіэригъэхьащ **зэіущіэр къыкіэлъыкіуэ** къысіэрыхьэжауэ килограмм 74-м нэблагъэ зи хьэлъагъхэм я гупым.

Дунейпсо чемпионатым кърикІуахэмкІэ ар дэгуэшащ wrestrus.ru интернет напэкІуэцІым и корреспондент Аванян Тигран.

Домбеякъым щхьэкІэ езгъэкіуэкіа зэіущіэм дыгъуасэрей щыуагъэм къыщытезгъазэри иужьрей секүндхэм текІуэныгъэр зы-ІэщІэзгъэкІамэ, си гур къэувыІэнт! - жеІэ Тимур. Тхьэшхуэм и фіыщіэкіэ, къытригъэзакъым.

- ІэнэщІу унэм узэрымы- зэпэщІэтыныгъэм кърикІуэкіуэжым аразы укъищі-

ФутболымкІэ Къэбэр-

дей-Балъкъэрым и зэхьэ-

зэхуэм хиубыдэ зи чэ-

зу зэlущlэхэр мы махуэ-хэм зэхэтащ. Турнир таб-лицэм щыпашэхэми кlэух

увыпіэм щытхэми зэхъуэ-

кІыныгъэ щіагъуэ щигъуэ-

такъым етіошіанэ джэ-

гугъуэм иужькіэ «Энер-

бжьыпэр зэІэпаха мыхъу-

ШЭРЭДЖ Ищхъэрэ щы-

хьэщІа «Псыгуэнсум» хэ-

рихри ебгъуанэ увыпіэм къыдэкіуэтеящ. Топ да-

гъэкlахэмкІэ гъунэжу къы-

«Эльбрус»-мрэ я зэпэщіэ-

тыныгъэри. Балъкъ Іуфэ

щыщ командэм хьэщІэхэм

я гъуэм дигъэкlа топийм

Тырныауз къикІа гупым зы

закъуэкі́эщ зэрыпэджэжы-

фар. Куэд пэмыплъауэ

3:1-уэ хигъэщlащ «Ис-

лъэмейр». Мы зэlvшlэм

иужькіэ налшыкдэсхэм еп-

щыкіутіанэ увыпіэм зыща-

«Спартак-Д»-м и унэ щыІэу

гъэрейхэм очкоищ къат-

«Тэрчымрэ»

«Малка́»-мрэ

гетик»-мрэ

щІэкІащ

гъэбыдащ.

- Хьэуэ. Япэ увыпІэм кіуар зыгуэркіэ зэран щхьэкІэт сэ мыбы сыкъыпхуэхъуа? Хьэуэ, щытыкІэ тэмэщІэкІуар, иджыри къыздэсым къызгуры/уэркъым зэlущlэм и кlэухым къэ- жеями - Амстердам и нейпсо хъуар. ГурыщІэхэр сабырыжмэ, мы медалми сыщыгуфІыкІыжынущ, ауэ...

Медалым ехьэліа щыбэнэну пщыхьэщхьэм ауэ хьэрхуэрэгъухэр трене-Зыгъэсэныгъэхэр рым и щыгъынымкІэ ез- къэгъэлъэгъуэныгъэр гъэкІуэкІащ. Ауэ а псори шхьэусыгъуэкъым.

> зыкъыщыбгъэлъэгъуэну Ізмал къыпхукъуэкlащ. сыкlуэжынщ, тlэкlу зыз-Гугъут къэралым и гуп нэхъыщхьэм ухэхуэну?

диз чемпион щыхэтым и деж, языныкъуэхэр зыбкіэ хьэлэт, ауэ тыншу си жанэрэ щытекіуауэ, псэхьэрхуэрэгъур къэзубыдри, емыблэжу зыкъызэкъуэпхын хуейщ. НэхъыфІхэм къэсхьащ. Абы игъэнэІуащ зыбжанэрэ сеныкъуэкъуат, сыщыбэнэн икІи сыщытекІуэн хуейт.

- Иджы уи Іуэхухэр нэхъ тынш хъуну?

Къызэрысщыхъуммым ситт, зы жэщ дымы- кlэ, хъунущ. Сэ япэу ду- фlыщ - ауэ сытми Норвегиаэропортыр щІыІэт икІи сыщыІэу аращ. Пэжщ, Ев- нэхъыфІхэм ящыщу къабтынштэкъым. Ди хьэп- ропэм сыщыбэнащ - псо- жыркъым шыпхэр ягъэкіуэдри, сы- ри къапщтэмэ, ар дыдэрщ,

аращ. хъыбэт. Шэч хэмылъу, ди командэм и дежкІэ си зыкъыхагъэщІа пэлъытэщ.

Ауэ апхуэдэу иухат, согу-- Дунейпсо чемпионатым гъэ, иджырей щІэщхъум нэхъ къэру сищІыну. Унэм гъэпсэхунщи «сывэнщ». Сыкъыщыхагъэ-- Уи хьэлъагъым апхуэ- ща зэгущгэр иджыри куэдрэ сигу ихужынукъым...

- Норвегием теухуауэ сыт жыпіэнур?

Сыщогугъ дунейм и щытыкіэм тіэкіу зыдигъэплъыхьыну Іэмал къыабы къыхэкІыу, финалым дитыну, зэкІэ махуэ къэс уэшх къошх. Ослэ климатыр сигу щрохь, щІыуэпсыр - зэрыщытыпхъэщ. Къэрал гъэщІэгъуэнщ. СызэригугъэмкІэ, мыбы ущыпсэуну чемпионатым ем гъащіэм и фіагъымкіэ

ЖЫЛАСЭ Замир.

Егъэджакіуэм и пщіэр яіэт

нейпсо махуэм хиубыдэу Къэбэрдей-Балъкъэрым зэіущіэхэр гуфІэгъуэ щекіуэкіынущ. «Егъэджакіуэ тхьэмахуэкіэ» зэджа урысейпсо Іуэхум ипкъ иткіэ, жэпуэгъуэм и 4-м щегъэжьауэ и 10 пщІондэ ди къэралым «Іэнэ хъурейхэр» щызэхашэнущ, зэхьэзэхүэхэмрэ зэпеуэхэмрэ щыІэнущ. Дунейм къыщекіуэкі санитар мар къызэпамыудын щхьэкіэ, зэіущіэ екіуэкіынухэм хэтыну цІыхухэр ямыгъэмащІзу бжыгъэкіэ яшэщіащ. А тернетым «#фІыуэслъагъуегъэджакіуэ» зыфіаща флешмобхэр къралъхьэнущ, нэхъ гукъинэж ящыхъуа дерсхэм я видеотеплъэгъуэхэмрэ сурэткърагъэувэнущ, **уней напэкіуэціхэр хъуэ**хъубзэкІэ ягъэнщІынущ.

НАЛШЫК къалэ дэт. Сабийхэмрэ щІалэгъуалэмрэ зэфІэкІым щыхагъахуэхэм щагъэлъэпіэнущ піэр хуагъэфэщащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым и егъэджакІуэхэр, гъэсатІэм илъэс куэдкІэ пэрытахэр. Апхуэдэу, гуфІэгъуэ къэрал пшыхьхэр КъБР-м и щІыналъэ псоми.

Фигу къэдгъэкІыжынкІуэхэр нэхъри тегъэгушзыІэрызыгъэхьахэр къыхэгъэщын гуращэкІэ, КъБР-м олимпиадэхэм къыхэжанык ахэм, щ ыналъэ олиманэдэлъхубзэхэмрэ лъэпкъ литературэхэмкіэ екіуэкі

нэмыщІауэ, гъэ ІэнатІэм гуащІафІэу зэрыпэрытымрэ гъэсэны- и къэкІуэныр зи Іэ илъыр лэжьыгъэм хуащі егъэджакіуэхэращ. - щыхэлъхьэныгъэмрэ папщІэ жеІэ и хъуэхъу псалъэм унафэкІэ

щызезыхьэ я щыхь тхылъыр егъэ- ныгъэхэм хэхъуэу фыпсэузэхьэзэхуэхэм джакіуэ 18-м хуагъэфэщэ- ну, фефіэкіуэну»

тхьэмахуэм и кіуэцікіэ ин- гъэтхэр зэрыхуагъэфэщэну гъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіащыкіэм теухуауэ» унафэм лэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и Іэ щІидзат. А унафэм ипкъ министерствэм и шіыхь иткіэ, КъБР-м и Іэтащхьэм тхылъкіэ егъэджэныгъэи саугъэтыр егъэджакІуи гъэсэныгъэ ІэнатІэм пэрыт 5-м иратащ. Абы къищы- цІыху 82-м я цІэ къраІуэегъэджэны- нуш. «Къэбэрдей-Балъкъэрым

КъБР-м и Іэтащхьэм и КъБР-м и Іэтащхьэ КіуэцІыхуитхум кІуэ Казбек. - Ахэр ди щІа-«ЕгъэджэныгъэмкІэ щІыхь лэгъуалэм я гъуэгугъэлъахъуэ уардэунэм мы ма- зиlэ и лэжьакlуэ» цlэ лъа- гъуэщ, абыхэм я шы-Іагъэрщ, щІэныгъэрщ, Іу-Псори зэгъусэу къапщ- щыгъэрщ ди сабийхэм я тэмэ, мы гъэм Къэбэрдей- зэхэщІыкІыр зыІэтыр, гъэкІуэхэр, егъэджэныгъэ Іэна- Балъкъэрым и егъэджа- сэныгъэрэ зэфІэкІыу ябкіуэ 250-м УФ-м, КъБР-м, гъэдэлъыр хэзыгъахъуэр. къулыкъущІа- ЕгъэджакІуэхэм щІэныщызэхэтынущ піэхэм, щіыпіэхэм унафэр гъэм и іункіыбзэр зыра-Іуэхущіапіэ- іэщіэлъыр, дуней хъугъуэхэм я фІыщіэ тхылъхэмкіэ фіыгъуэкіэ зэпымычу къыщи, я лэжьыгъэм егъэджа- я ціэ къраіуэнущ. Апхуэ- зэрыддэгуашэр арагъэнущ, дэу, ди щІыналъэм щы- шэч хэмылъу, а ІэщІагъэм хуэн, ехъуліэныгъэфіхэр щу «УФ-м гъэсэныгъэмрэ пщіэ сыт щыгъуи щіиіэр, егъэджэныгъэмкіэ щіыхь ар зэи къыщіемылъэхъшэзиlэ и лэжьакlуэ» цlэ лъа- хыр. Гурэ псэкlэ сынывои Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек піэр ціыхуи 110-м, УФ-м и хъуэхъў фызыпэрыт Іэ-«ЕджакІуэхэм я урысейпсо къэрал къулыкъущІапіэ- натіэ мытыншым хувиіэ хэм я щіыхь тхыльыр ціыху бэшэчагьым шымыщізу, 36-м иратынущ. Къэбэрдей- абы хэфлъхьэ къарум щытекІуахэм, Балъкъэрым и Парламен- хуэфэщэн пщІэ игъуэту, тымрэ Правительствэмрэ щызы!эрывгъэхьэ ехъул!э-

КъБР-м и Іэтащхьэм сау- нущ. КъБР-м Егъэджэны-**ШУРДЫМ Динэ**. Къэбэрдей-Балъкъэрым ЩэнхабзэмкІэ и министерствэр, «КъБР-Медиа» къэрал кІэ зонэ ІуэхущІапІэр, КъБР-м Журналистхэм я зэгухьэныгьэр, «Горянка», «Адыгэ пса лъэ», «Кабардино-Балкарская правда», «Заман», «Советская молодёжь» газетхэм «Іуащхьэмахуэ», «Литературная Кабардино-Балкария», «Минги Тау», «Нур», «Нюр» «Солнышко» журналхэм я редакцэхэр, «Къэбэрдей-Балъкъэр» ВТК-р, «КъБР-инфо» хъыбарегъащІэ агентствэр, «Эльбрус» тхылъ тедзапІэр «Горянка» газетым къыдэ гъэкІынымкІэ и редактор **Щоджэн Жаннэ Анатолэ и пхъум** хуогузавэ и анэ **Жэмы** хъуэ Марьянэ Рэмэзан и пхъур дунейм зэрехыжам къыхэкlыу.

ит студент

Мэзкуу къэрал универ-

ФЗ федеральнэ хабзэм.

Зи гугъу тщІы егъэджэныгъэ Тэмалым и щапхъэ гъэщІэгъуэн хъуащ гъэмахуэ кІуам урысей цІыхубэм ціэ зэхаха Тепляковэ Алисэ. Хъыджэбз цІыкІум классым и ЕГЭ къэпщытэныгъэхэр итри, МГУ-м щІэтІысхьащ.

И ныбжьым хуэфащэ хуиджэгуэгъуи щыщІэркъым.

ЧЭРИМ Марианнэ.

Топ нэхъыбэ дыдэ Нарткъалэ щыдагъэк!

хъыщхьэр и унэ щыlэу 1:3-уэ къыхигъэщlащ «Шэ-джэм-2»-м. Ауэ, Псынэ-дахэм и «Родник»-м уэ къыхигъэщіащ «Шэ- Шэрэдж» - «Псыгуэнсу» бугент) - «Энергетик» (Проджэм-2»-м. Ауэ, Псынэ- (Псыгуэнсу) - 0:3, «Малка» хладный) - 0:4, «Шэрджэс» дахэм и «Родник»-м (Малка) - «Эльбрус» (Тыр-къигъэщіэхъуакъым. Нарт- ныауз) - 8:1, «Спартак-Д» щыкъуей» (ХьэтіохъущыщІэм гъэ джэгугъуэм и *гъуэм и 3-м:* «**Нарт**» (Нарт- - **1:3**. топ нэхъыбэ дыдэ щыда- къалэ) - «**Родник**» (Псынэгъэкіащ. Хьэщіэхэм турнир таблицэм и кІзух увыпІзм къыщыувы а командэм я гъуэм топ 12 (!) дыхьащ. Абы и жэуапу хэгъэрей-хэм щэнейрэ «Родник»-м и гъуащхьэтетым и жагъуэ

махуэрщ щызэхэтар. Сыт-

хьэзэхуэм зыхуэбгъэхьэ-

кІэ зытебгъэуа, дауэ зэ-

- Куэдрэ сыпІейтеякъым

- си жагъуэ къэзыщІар фи-

налым нэса нэужь, сэри

медалым зытезухуащ. Ме-

ар бгъэгъу хъунутэкъым.

Домбеякъым щхьэкІэ ез-

гъэкіуэкіа зэіущіэр икъу-

Ослэ гувауэ укъызэры-

сыкІуэжамэ,

баллыр

далыншэу

сызыхуэныкъуа

Шэджэм ЕтІуанэ и «Шэрджэсым» и унэ щыlэу хигъэщІащ «ХьэтІохъущы-Бабугент щыхьэщІа «Энергетик»-р бжыгъэшхуэкІэ ожыгъэшхуэкіэ текіуащ щыпіэ «ЛогоВАЗ»-м икіи зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм пашэныгъэр щиубыдыжащ.

Джэгугъуэм и етlуанэ махуэми «Урыхум» щlэщхъу къыщыщlащ. Ещанэ увы-ФутболымкІэ дей-Балъкъэрым и чемпионатым и зи чэзу джэгугъуэм зэхэта зэгуштэхэм пІэм шхьэкІэ бэнэныгъэ гуащІэр езыгъэкІуэкІ Лэсмыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикlуащ: *жэпуэгъуэм и* кэн куейм и командэ нэ-

2-м: «Шэрэдж» (Старэ дахэ) - 3:12, «ЛогоВАЗ» (Ба-

11. «Малка»

12. «Спартак-Д»

«Эльбрус»

15. «Шэрэдж»

16. «Нарт»

13. «ХьэтІохъущыкъуей»

къалэ щыlэу «Нартымрэ» (Налшык) - «**Ислъэмей**» къуей) - **3:0**, «**Урыху**» (Урыху) абырэ ирагъэкlуэкlа зэlу- (Ислъэмей) - **3:1**; *жэпуэ*- - «**Шэджэм-2**» (Шэджэм-2)

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм зэхьэзэхүэр зэрыщекіуэкіыр Дж. Къ. 3. ФІ. Командэхэр 1 92-17 1. «Энергетик» 19 18 74-14 49 41 2. «Тэрч» 80-25 «Родник» 58-38 20 «Урыху» 47-27 19 «Кэнжэ» 65-50 34 31 30 26 «Ислъэмей» 19 48-57 «Шэрджэс» 19 20 20 20 42-52 «Шэджэм-2» 35-38 «Псыгуэнсу» 46-51 10. «ЛогоВАЗ» 48-53 22 21 17

20 20

Пыхъужьу зэуахэм я фэеплъщ

Къэхъун къуажэм дэт курыт школ №1-м Фокіадэм и 25-м щекіуэкіащ волейболымкіэ шіалэгъуалэ гупхэм зэlэпах кубокыр къэхьынымкІэ зэпеуэр. Ар траухуат Аруан районым щыщу Афганистаным щыхэкіуэда зауэліхэм я фэеплъым.

ЗЭХЬЭЗЭХУЭР къызэригъэпэщат «Афганистан зауэм, дзэ зэпэщІэтыныгъэхэм я ветеранхэм я зэгухьэныгъэ» Къэбэрдей-ІуэхущІапІэм, Балъкъэр Аруан районым и щІыпІэ администрацэмрэ «ВоИн» зэгухьэныгъэм и щІыналъэ къудамэмрэ и дэІэпыкъуэгъуу.

Зэпечэм хуащ Аруан, Лэскэн районхэм я гупхэр. Япэ увыпІэр къэзыхьахэр ягъэпэжащ, цІыхуийм медалхэмрэ

щызэхьэзэ- щІыхь тхылъхэмрэ хуа- гъэхьэлІат Аруан районым, кубокыр. Зэхьэзэхүэм

гъэфэщащ. Пашэ хъуа Къэхъун къуажэм я щІыгупым иратащ зэlэпах пlэ администрацэхэм я и щlыпlэ администрацэм лыкіуэхэм, Афганистан зазыкъра- уэм и ветеранхэм

Къызэхуэсахэм ярихащ Аруан районым физическэ щэнхабзэмрэ спортымкіэ и къудамэм и

и депутат, КъБР-м «СВАЛ-

11

13

унафэщі Кіурашын Влади-

КъБР-м и Парламентым

2

40-44

30-63

13

13 | 36-80

15 | 33-75 19 | 33-23

ВВК» и зэгухьэныгъэм и правленэм и унафэщ Тхьэгъэлэдж Тимур афган зауэр зэрекіуэкіамрэ хэкіуэдахэмрэ тепсэлъыхьа нэужь, лІыгъэ зезыхьахэм дакъикъэкІэ хуэщыгъуащ къызэхуэсахэр. Зэхьэзэхуэм хэтахэм фІы-

щІэ хуащІащ Къэхъун къуажэм и щІыпІэ администрацэм и Іэтащхьэ Къандэхъу Леонид, зэхьэзэхуэхэм я судья нэхъыщхьэ Гулэжын Беслъэн, Афганистаным щыхэкІуэда НэгъэцІу Хьэсэнбий и лъэпкъым щыш нэхъыжьым, нэгъуэщІхэми.

Япэ увыпіэмрэ зэіэпах кубокымрэ а махуэм къэзыхьар Къэхъун къуажэм и гупырщ. ЕтІуанэ, ещанэ фіэхъус увыпіэхэр ялъысащ Ташлы-Таларэ Шэрэдж Ищхъэрэрэ къикІахэм.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІредактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ШхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» КъБР-м газетыр и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учрелителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ 40-15-31; хъыбарыщ Іэхэмрэ спортымк Іэ 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм -42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и опера-

торхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41;

сурэттеххэм - 42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту шыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІ́эм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ. Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдок І.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. (12+)

357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Д**ыщэкІ Соня,** редактору Къумахуэ Аслъэн, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт (2.3-нэ нап.). Нэужьокъуэ Заирэ (1,4-нэ нап.), корректорхэм я дэІэпыкъуэгъу Елмэс ФатІимэ. КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м,

щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ. Индексыр П5894 • Тираж 1.841 • Заказ №2240